

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA

GODIŠTE 91

OŽUJAK
1999

3

Hrvatski planinarski savez, HR-10000 ZAGREB, Kozarčeva 22

Prvi broj izšao 1898. godine kao glasilo Hrvatskog planinarskog društva. Časopis nije izlazio od 1915. do 1921. i od 1945. do 1948. Od 1949. do travnja 1991. izlazio pod naslovom "Naše planine"

Ožujak 1999
March 1999

Broj 3
Number 3

Godište 91
Volume 91

Slika na naslovnici:
Trekking oko Annapurne
Foto: Dr. Ž. Poljak

SADRŽAJ

Božidar Dragišić: Thorong La	65
Tomislav Zoričić: Mt. Kenya, 5188 m	70
Milan Kaučić: Tornjevi i bregovi	72
Sjednica Glavnog odbora HPS	75
Mirjana Karaman: Tradicionalni uspon na Snježnicu	80
Dr. Ignac Munjko: Motrište s Modruša	82
Planinarstvo u tisku	83
Tko je što u hrvatskom planinarstvu	85
Obljetnice	86
Zaštita prirode	89
In memoriam	91
Vijesti	92

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: prof. dr. Željko Poljak, HR-10000 ZAGREB, Vlaška 12, tel. i faks 01/48-16-558

UREDNIČKI ODBOR: Nikola Aleksić, dr. Borislav Aleraj, Darko Berljak, dr. Srećko Božičević, ing. Vlado Božić, Tomislav Čanić, Alan Čaplar, Jakša Kopić, prof. Krinoslav Milas i Tomislav Pavlin

IZDAVAČ I UREDNIŠTVO: Hrvatski planinarski savez, HR-10000 ZAGREB, Kozarčeva 22, tel., fax i automatska sekretarica 01/48 24 142, mobitel 098 283 709, e-mail adresa: hps@zg.tel.hr

NASLOVNA STRANICA I LOGOTIP: Senaid Serdarević Seno

TISAK: "Ekološki glasnik" d.o.o. D. Lomnica

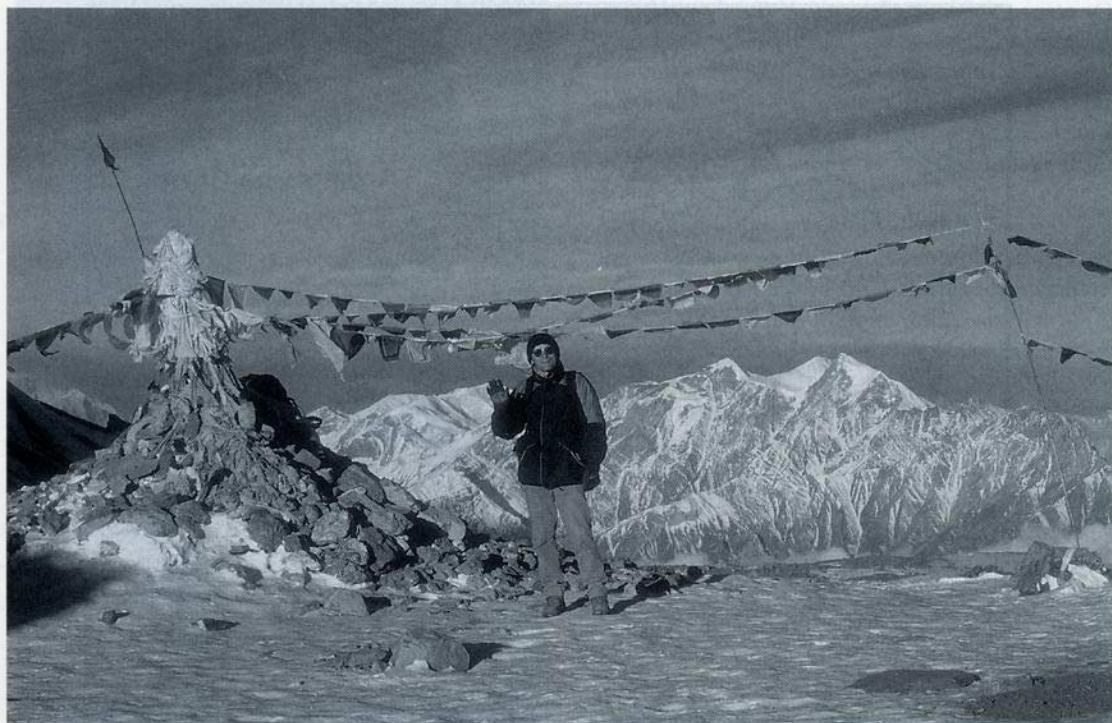
SURADNJA: Članke treba slati tipkane s proredom među recima, sa što većim izborom ilustracija (fotografija, dijapositiva, crteža, skica). Ilustracije se vraćaju autorima.

Izlazi u dvanaest brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj).

Pretplata za 1998. godinu je 100 kuna (za inozemstvo 50 DEM), a uplaćuje se na žiro račun izdavača broj 30102-678-535. Devizne uplate na broj: SWIFT-ZABA-HR XX 25731-3253236. Važno! Na uplatnici treba u rubrici "Poziv na broj" upisati svoj pretplatnički broj (ne JMBG), jer banka izdavača ne javlja ime uplatitelja nego samo taj broj. On se nalazi uz adresu na omotu svakoga dostavljenog primjerka. Umjesto toga može se uredništvu poslati fotokopiju uplatnice ili drugi primjerak "Posebne uplatnice". Tako će postupiti i novi pretplatnici koji još nemaju pretplatnički broj.

Tiskanje časopisa omogućuje donacija Tvornice boja "Chromos" Samobor.

Na temelju mišljenja Ministarstva prosvjete (612-10/92-01 187 ur. br. 532-03-1/7-92-9201 od 16. 3. 1992.) ovaj se časopis preporuča kao neobvezno štivo u školama.

Prijevoj Thorong La

THORONG LA

Na trekkingu oko Annapurne

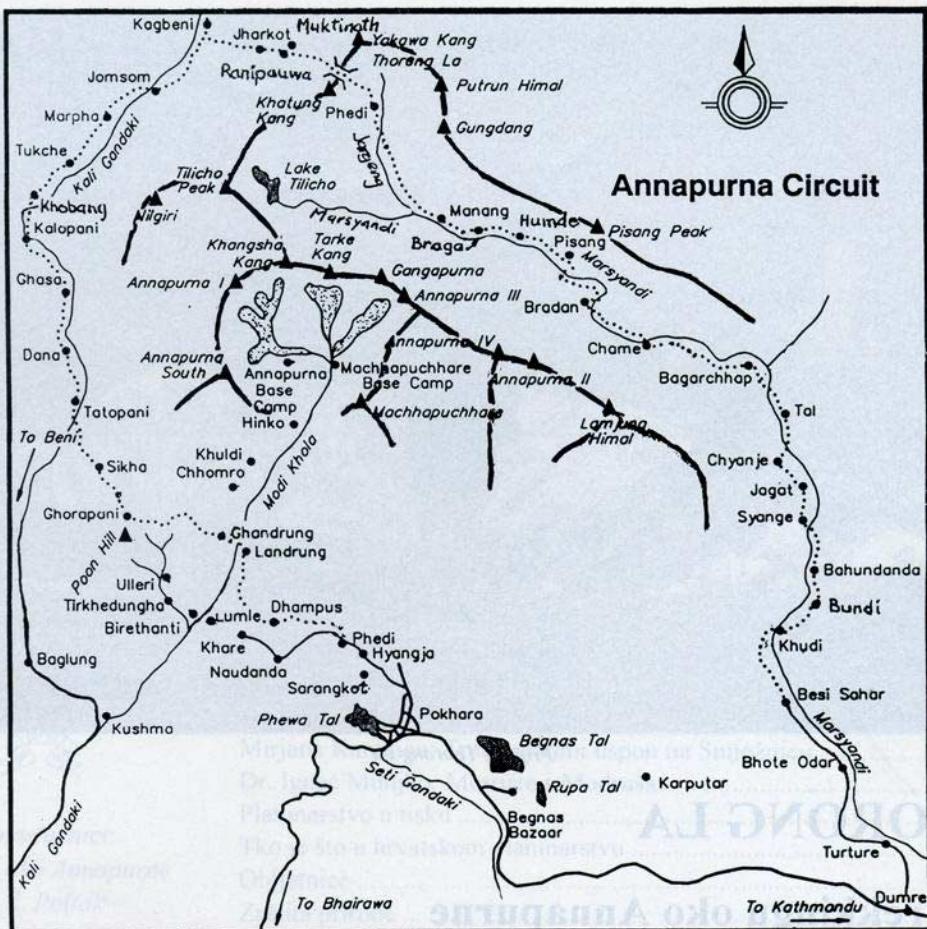
U prosincu 1997. imao sam izuzetno zadovoljstvo i sreću da provedem dva nezaboravna tjedna u domovini snijega - Himalaji. Planinario sam oko masiva Annapurne, po jednoj od najljepših planinarskih staza u Nepalu. Uspinjaо sam se zelenim kanjonom pjenušave brzice Marsyandi, kroz zanimljiva sela visoko-gorskih dolina. Preko prijevoja Thorong La okovanog u vječni snijeg i led, zašao sam za leda najvišem gorskom lancu na svijetu te stigao na magičnu tibetansku visoravan, najdalju točku moga putovanja. Odavde sam se spustio dubokim kanjonom svete rijeke Kali Gandaki, usječenim između Dhaulagirija i Annapurne, sve do blistavih jezera u dolini Pokhare. Najteži dio puta, oko snežne ljepotice Annapurne, svakako je prelazak 5416 metara visokog prijevoja Thorong La.

BOŽIDAR DRAGIŠIĆ, Zagreb

Posljednje je veće naselje prije prijevoja Manangu (3351 m). Stalno lepetanje velikih molitvenih zastava na oštem vjetru daje mu tajanstven ugođaj. Naselje je to od oko stotinjak kamennih kuća izgrađenih u tibetanskom stilu. Svi su žitelji doline Bhoti ili južni Tibetanci (Bhot ili Bod je Tibet) a sebe nazivaju Mananzi. Sljedbenici su tibetanskog budizma - lamaizma.

Cjelodnevni boravak u Manangu koristi mi da se prilagodom na rijedak visinski zrak i tako što bolje pripremim za uspon iznad 5000 metara.

Sljedeće jutro, spreman ali i pomalo uzrujan, krećem stazom prema svjeverozapadu. Na izlazu iz mjesta stado jakova čupka rijetko busenje. Te snažne i izdržljive tegleće životinje imaju tako čupavo i gusto krvno da bez teškoća podnose i najveće hladnoće na ovim visinama. Uz stazu,

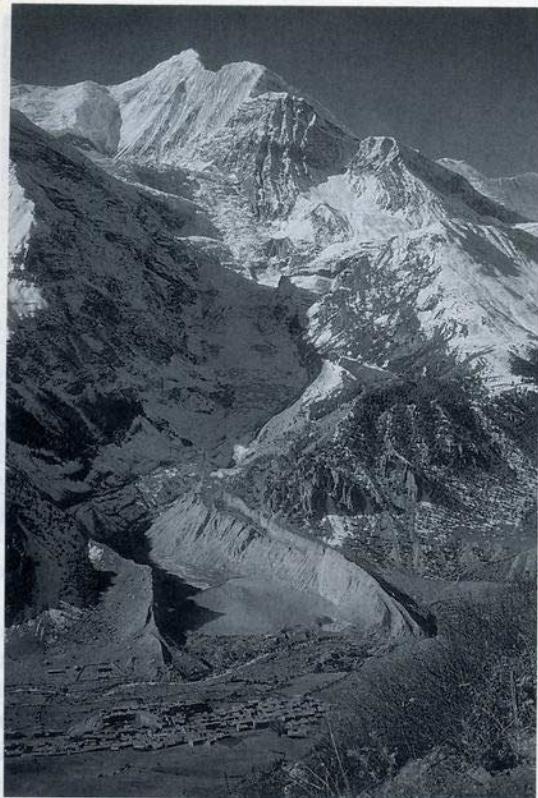
na suncem zagrijanom rubu niske kamene ograde, sjedi starica i mrmlja najsvetiju lamaističku mantru: "OM MANI PADME HUM". Dugu si jedu koso uplela je u pletenicu, oko vrata ima ogrlicu od koraljnih perli i tamnih komadića tirkiza. Dok ponavlja svoju molitvu, lijevom rukom prebire brojanicu sa stoosam zrnaca, a u desnoj ruci okreće srebrni molitveni mlinac u smjeru kazaljke na satu. Okretanjem molitvenog mlincia starica zaziva pozornost svijeta i bogova: OM!

Ovdje ima vrlo malo padalina, jer Annapurna zaustavlja vlažne monsunske oblake s jugoistoka, pa je na krševitim pristrancima vegetacija vrlo oskudna. Dokle oko seže, rastu samo buse-naste biljke i bodljikavi grmovi borovice. Visoko gore veličanstveno kruži himalajski orao i nadljeće obronke planina bez pokreta krila. Možda vreba svisca koji tu među kamenjem i trnjem oprezno gricka suhu sjemenku.

Staza sada vijuga sunčanom stranom kanjona potoka Jargeng i postaje sve strmija.

Nakon tri i pol sata hoda prelazim preko drvenog mosta s klimavim potpornim stupovima na snježnu stranu kanjona. Željan odmora ulazim u bhati, čajanu uz stazu. Ispod jednostavne nadstrešnice poduzetni gorštaci na otvorenoj vatri kuhaju čaj. Vrući kalo cha, crni nepalski čaj, vraća toplinu u moje tijelo.

Još jednosatni uspon uz obronak i stižem u Phedi (4404 m). Na pustoj zaravni nekoliko je kamenih kućica, neko ljetno pastirsko sklonište, sada prenoćište za sve koji se spremaju preko prijevoja. Sunce nestaje iza Annapurne već oko 16 sati i temperatura se brzo spušta s ugodnih 10°C na minus 5°C. Pred hladnoćom se povlačim u jednu od kućica, gdje je u blagovaonici malo toplije. Raspoloženi kuhar od beskvasnog tjesteta vješto oblikuje palačinke chapati. Kad mu dojadi igra s tjestom, bac ga na masnu i čađavu

Gangapurna (7454 m); dolje Manang

ploču iznad vatre. Jedva dočekam da se chapati ispeče i jedem ga još onako vrućeg.

U spavaonici je hladnoća strašna. Zaključavajući vrata ove kamene prostorije kao da sam tu zaključao i zimu koja me sada u ljutnji štipa i trese. Jedva palim svijeću i u vreći sav drhtim od hladnoće.

Ne spava mi se.

Sunce je odavno zašlo.

Svjeća se dogorijevši ugasila.

U sobi je ledeno.

Do polaska osam sati.

Gledam u mrak.

Potpun mrak i posvemašnja tišina.

Vrijeme je stalo.

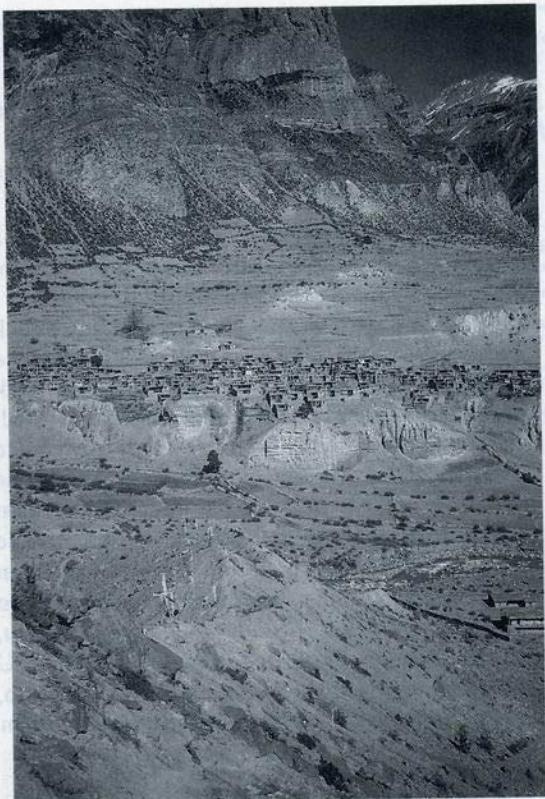
Budim se u 4 sata. Izvlačim se iz vreće i mrzim samoga sebe. Voda se zaledila i polomila čuturicu. Prepostavljam, da je temperatura u prostoriji oko minus 10°C. Oblaćim sve što imam, a sve je odvratno hladno. Higijena? Ha! Ha! Ha! Trčim na zahod, a čim trčim "zna se". U

toj žurbi zaboravim na niska nepalska vrata. Od udarca glavom u nisku nadvratnicu sijevne mi spasonosna misao: "Sve je ovo samo ružan san". Uštipnem si obraz u nadi da će se probuditi doma u toploj sobi, okrenuti se na drugu stranu i dalje spavati. No umjesto "okretanja na drugu stranu", moram krenuti u mrak.

Uspinjem se stazom u mnogim zavojima prema gornjem rubu klisure čije obrise nazirem na noćnom nebu. Gasim baterijsku svjetiljku i oslanjam se na ono malo svjetla koje još uvijek pun mjesec baca kroz oblake. Radi hladnoće pokušavam disati samo na nos, no ubrzo zrak udišem na širim otvorena usta. Slina mi se ledi na usnama a iz nosa mi curi kao iz pokvarene slavine. Poslije jednog sata penjanja izbijam na ivicu klisure, na oko 4800 metara. Nastavljam bočnim usponom preko morene i svladavam je od osnove do vrha za oko pola sata. Nastavljam bolje vidljivom i manje strmom stazom i uskoro dolazim na snježnu padinu. Zahvaljujući mraku, pod nogama mi škripi još uvijek tvrdi snijeg. U plućima mi je studeno i premda dišem ubrzano, osjećam nedostatak zraka. Na trenutke moram

Na putu za Phedi

Manang (3351 m)

stati, jer dalje više ne mogu, hvatam zrak, hvata me lagana vrtoglavica. Strah me je da se ne srušim, no svaki se puta nakon uloženog napora izvlačim. Obliva me hladan znoj i čekam da se stanje smiri! Nakon desetak sekundi, koliko sve to traje, ponovo se osjećam dobro i spremno nastavljam. Svakog časa očekujem glavobolju i mučninu, ali se ona ne pojavljuje.

Konačno, tu sam, na najvišoj točci moga puta - prijevoju THORONG LA (5416 m). Lako ga prepoznajem po mnoštvu šarenih budističkih molitvenih zastavica. Ne znam što mi je, naviru mi suze, ne od sreće - već od ushita. Više sam od bilo kojeg vrha u Europi. Beskrajno obzorje, snježna planinska pustinja, blještava, kako samo može biti svijet iznad oblaka. Odsad, samo prema dolje!

Još se u Manangu pričalo kako je stotinjak metara iza prijevoja u lavini zatrpan francuski planinar. Nesreća se desila prije četiri dana, kada se nespreman pokušao uspeti na obližnji vrh Thorongse. Još uvijek se u Kathmanduu sreduju

papiri kako bi ga pronašla i odvezla nepalska gorska spasilačka služba. Udvostručujem pažnju na svaki svoj korak, a naročito na stazi tik uz strminu. Na mjestima gdje je oslabila ledena kora propadam u snijeg. Što se nesreće tiče, to nije sve. Srećem dva Španjolca čiji vodič, Sherpa Dorje, traži dva nosača. Nosači se već nekoliko dana nisu pojavili u svome selu, pa se pretpostavlja da su ovdje zaglavili. Nije ni malo ugodno gledati Dorjea dok kamenom gada dolje u provaliju, ne bi li po zvuku razaznao je li pogodio u ljudsko tijelo ili samo u prazni odbačeni najlon.

Veličanstveni vrhunci Himalaja, koji su mi se prije samo nekoliko dana ukazivali kroz grane rododendrona kao bijele blistave piramide, sad su mi za ledima. Prošao sam kroz najviši planinski lanac na svijetu! Zastajem i divim se prizoru. Preda mnom se snježno prostranstvo spušta prema smedoj crti na obzoru. Područje koje se odavde tako lijepo vidi je Mustang, dio suhe i hladne tibetanske visoravni koji politički pripada Nepalu. Mustang, staro kraljevstvo Lo, među zadnjima je uklopljeno u ujedinjeni Nepal. Nakon kineskog prisvajanja Tibeta (1950-1959.), velik je broj ratobornih tibetanskih nomada Khampa potražio ovdje skrovište, pa i nastavio s borbom protiv kineskog osvajača. Nepalska vlast je tada cijelo područje demilitarizirala u strahu kako bi navedene činjenice mogle nавести Kineze da ga odluče zaposjeti. Sve je to dovelo do izolacije Mustanga, koja je prekinuta tek prije nekoliko godina. Do tada je Mustang bio zatvoren područje i u njemu se sačuvala kultura i religija u svom izvornom obliku.

Nakon napornog silaska, s bolnim koljenima, žedan i iscrpljen ali vrlo zadovoljan, stižem oko 10 sati u Rinapauwu (3726 m). U izabranom prenoćištu naručujem pun lonac čaja i dido, vrlo ukusnu palentu od prosa. Jedem na nepalski način - rukama. Češće od prosa, Bhoti u prehrani koriste mirisno brašno od prepečenog ječma, tsampu. Bez toga visoko kaloričnog jela ne može se zamisliti život na ovim visinama i hladnoćama.

Poslije ručka odlazim u desetak minuta udaljeni Muktinath (3802 m), smješten u šumici topola, sveto mjesto za sve hinduse i budiste. U velikom hinduističkom epu Mahabharata, nastalom 500 godina pr. Kr., spominje se kako je Brahma, stvoritelj, napravio ovdje čudo, tako što je zapalio vatru na vodi.

Annapurna III (7555)

Iz 108 ukrašenih ispusta, pravilno raspoređenih oko hinduističkog hrama, izvire bistra voda. Za hinduse ovo je "mjesto oslobođenja", jer vjeruju kako obredno pranje na izvorima pomaže u naporu za oslobođanjem od ponovnih rođenja. Pošto je u hinduističke hramove i svetišta dozvoljen ulaz samo hindusima, izvana gledam starog babu, svetoga hinduističkog čovjeka, omotanog između nogu bijelim pamučnim povom - dhotijem, kako se unatoč niskoj temperaturi pere u ledenoj vodi.

Što metara dalje je lamaistička gompa, poznata po čudesnoj vatri koja gori na zemlji, vodi i stijeni u njenoj unutrašnjosti. Prema legendi, sagrađena je na mjestu gdje je neko vrijeme meditirao Padmasambhava, legendarni indijski tantristički učitelj, koji je u 8. stoljeću prenio budizam u Tibet. "Otisak njegove noge" vidi se nedaleko od gompe. Tu hodočasnici slažu kamenje u male hrpicе - chortene, u nadji da će im to omogućiti bolji sljedeći život. Prije ulaska u gompu skidam cipele, pa tiho obilazim unutrašnjost u smjeru kazaljke na satu. Brončani kipici Bude Sakyamunija, osnivača budizma i Bodistave Chenresigsa, zaštitnika Tibeta, zauzimaju središnje mjesto na oltaru. U mračnoj unutrašnjosti, na zidovima jedva razaznajem murale s prikazima lamaističkih božanstava. Titravi plamičci svjetiljki na maslac i opojan miris gorućih mirišljavih štapića i borovice pojačavaju mističan ugodaj.

Pri povratku nailazim na gužvu. Kukur, kuštravi nepalski pas, ukrao je svojim vlasnicima skoro četvrtinu janjeta. S tim krvavim komadom mesa bježi pred cijelom obitelji, na radost gomile promatrača. Pobjeduju brojniji i večera je spašena.

Malo poslije mog dolaska počinje sniježiti. Ubrzo pada vrlo gusto i napadalo ga je barem pola metra. Imao sam sreću na prijevoju, jer će nakon ovog snijega dugo biti neprohodan. Snijeg je iznenadio sve mještane. Na ravne krovove kuća od blijedosmeđe zemlje popelo se mnoštvo ljudi. Odrasli bacaju snijeg a djeca grudaju prolaznike i susjede, jednima neočekivan posao, drugima iznenadno veselje. Na okolnim padinama neobičan prizor, snijegom prekrivena terasasta polja. Ova polja obično dobivaju vodu iz kanala za navodnjavanje tek u proljeće i ljeto. Vodom nastalom topljenjem snijega s okolnih planina tada se okoriste i sitne breze i vrbe, posadene pokraj kuća i od izgladnjene stoke zaštićene kamenim zidovima.

Navečer, slavlje u mom prenoćištu. Skupina djevojaka i mladića tu se obično okuplja za večernje druženje. Iako sam umoran, pridružujem se pjevanju i plesu. I ja imam razloga za slavlje, uspješno sam svladao visok himalajski prijevoj okovan vječnim snijegom i ledom. Svi skaču na noge kad se zapjeva najpopularnija pjesma "Fiririri, resam fiririri". Uz pjesmu, ples i dobar čang brzo smo zašli duboko u noć.

Mt. KENYA, 5188 m

TOMISLAV ZORIČIĆ, Zagreb

Zanimljiva je situacija, kad si član dvaju planinarskih društava, a ova slave okrugle godišnjice. Tako se dogodilo da ove godine PD "Naftaplin" obilježava 25. godišnjicu osnutka, a sljedeće, famozne dvijetisućite, HPD "Željezničar" pedesetu obljetnicu. Kako mi je stara želja uspon na krov Afrike, podržao sam ideju da naftaplinci okrune svoje planinarske aktivnosti osvajanjem najvišeg afričkog vrha. Uz to, u sklopu priprema za udarnu željezničarsku ekspediciju "Pakistan 2000" (uspon na Broad Peak ili Gašerbrum II), predložio sam pohod na Mt. Kenyu.

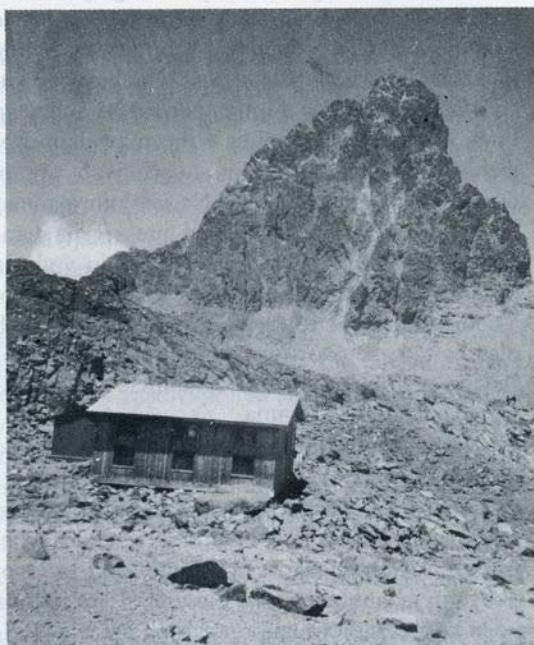
Bilo je logično i praktično da se ova pohoda obave zajednički. Kako su naftaplinci na moj prijedlog za organizatora, a poslije i za vodu pohoda odabrali člana HPD "Željezničar" Vladimira Mesarića, jednog od naših vodećih alpinista, stvari su dobine ozbiljne dimenzije. Da ne duljim, nakon silaska s Kilimanjara u Moshi - gradić uporište za uspon na vrh, društvo se razdavaja. Većini naftaplincima je planinarenja dosta

i prizeljkuju malo turizma. S vlasnikom jedne od lokalnih turističkih agencija su dogovorili za 315 dolara safari u nacionalni park Ngoro Ngoro, posjet Massai selu i odlazak u Zanzibar, a željezničari odlaze na drugi dio pohoda, na Mt. Kenyu. U jednom danu mijenjamo pet kombija, te preko Arushe i Nairobija (gdje nas u Hostelu čeka penjačka oprema i čisto rublje) odlazimo do Nanyukija koji je Mt. Kenyi ono što je Moshi Kilimanjaru. Tuda prolazi ekvator, te ako već ne možemo na polovima, slikamo se na toj famoznoj "crti".

Drugi dan naš glavni lokalni organizator Mika nabavlja hranu i prikuplja nosače. Utrpavamo se u pretpotpone Toyote i zgnječeni kao sardine dolazimo nemogućom cestom do Sirimon ulaza u nacionalni park, na visini od 2600 m. Čeka nas tri sata hoda kroz šumu do Judmierovog kampa. Okoliš je sličan Medvednici, ali me čopor babuna koji pred nama uz vrištanje prelaze stazu vraća u stvarnost. Noć je bila burna. Spavamo uz kuhinju, a kuvari do sitnih sati u jedan glas međusobno prepričavaju sve što su doživjeli, valjda u posljednih deset godina. U susjednoj spavanici nekoliko desetaka tinejdžera, djece biznis-mena i diplomata stacioniranih u Keniji, pokušavaju biti čim duhovitiji i glasniji.

Drugo jutro treba s 3300 m doći do Shiptonovog kampa, na 4200 m, u dnu McKinderove doline pod vršnim stijenama. Panorame su prekrasne. Sve vrvi lobelijama i senecijama, a tamnosmeđe stijene i tornjevi daju okolišu nevjerojatnu slikovitost. Usput srećemo hyraxe, čupavu kenijsku vrstu svizaca. Na Shiptonovom kampu, niskoj prizemnici, koristimo obližnji potocić da osvježimo umorne noge.

Sutradan se razdvajamo. Dado, Marija i ja idemo izravno do Austrijske kuće na 4800 m pod vršnim stijenama Neliona, da izvidimo mogućnost penjanja jugoistočne stijene, a ostali oko glavnog masiva idu na McKinderov kamp na još jedno noćenje. Nažalost, moj partner Vavo je tri dana prije puta otkazao sudjelovanje jer nije prikupio sredstva, tako da mi preostaje

Nelion s Austria Hut

Sentacija na putu za Horombo

ili pokušaj solo uspona ili se zadovoljiti Point Lenanom - trećim vrhom Mt. Kenye. Za tri sata stigli smo mimo nekoliko slikovitih jezera do Austrian hut - žalosno prljavog i neodržavanog skloništa. Razgledali smo pristup preko ledenjaka Lewis do stijene i smjera. Zaključio sam

da bi solo uspon težine IV- u nepoznatoj stjeni, na toj visini, bio prevelik rizik i odlučim otići sutradan na Lenanu. Dado i Marija ustaju u 4 sata ujutro i do 10 navečer ih više nisam vido, osim dalekozorom u stjeni, a ja se natenane polako upućujem na Lenanu. Okoliš je fantastičan. Čudesne doline oivičene tamnosmeđim stijenama s mnogobrojnim "žandarima", ukrašene zelenim jezerima, zrakasto se šire na sve strane. Razvijam hrvatsku zastavu na 4985 m visokom vrhu i preko ledenjaka promatram Nelinon - drugi vrh Mt. Kenye (5188 m). Na vrhu mu je Howel hut, malo limeno sklonište za četvero. Dadi sam dao hrvatsku zastavu i zastavicu društva da se ovjekovječe na vrhu. Na povratku nalazim kod kuće ostatak društva. Navečer smo dočekali umorni navez koji smo dalekozorom promatrali kako apsajlaju. Popodne su i ostali otišli na Lenanu.

Usred noći vodiči nas zabunom bude da idemo na vrh promatrati izlazak sunca. Imali su sreću da nismo pri ruci imali naše kalašnjikove. Sutradan se spuštamo na istok po ruti Chogoria niz Gorges valey (Dolinu klanaca). Takve klišure možete vidjeti samo tamo. Beskrajan silazak prašnom stazom izaziva prividenje - bocu hladnog piva. To je riješeno dolaskom na Chogoria ulaz u park. Poslije obilne večere i druženja uz logorsku vatru prenoćili smo u šatorima koje su nam razapeli nosači.

Posljednji dan je vožnja najgorom cestom u životu. Vozač ima bezbrižno lakat na prozoru, vozi jednom rukom, auto je na dva kotača, a mi

Ukrcavanje u Nanyuki

M. Kinder Waley

blijedozeleni čekamo kad ćemo završiti na krovu. Inače, vožnja do Nairobi traje cijeli dan. Na kraju nas zbog studentskih demonstra-

cija bacaju s autoputa na zakrčeni sporedni ulaz u glavni grad.

Preostaje još dan za razgledavanje Nairobi. Zanimljiva je tanka skrama zapadne civilizacije. Lokalni bogataš u Mercedesu vozi ispod staklene palače, a pet minuta dalje bosi Massai ogrnut crvenim plaštem s ušnim resama istegnutim do ramena i s kopljem u ruci, čuva svoja goveda do lavova. Ne daj Bože slikati Massai bez dozvole. Riskiraš koplje u trbuš.

Na putu do nacionalnog muzeja ili tornja "Keniata kongresnog centra" svako malo vam se netko vješa za ruku. Te kupi ovo ili ono, te ti nudi ovo razgledavanje, te gdje si nabavio, te daj ovo, te daj šiling, te vozi se taksijem, pa kupi mango, pa daj kupi papaju ili narukvicu. Na kraju ti od svega zuji u glavi i poželiš konačno doma u zimu (preskočili smo 19 njezinih dana) i sivu svakodnevnicu na odmaranje živaca. Air France nam je utočište. Još samo nekoliko sati na pariškom terminalu i konačno Zagreb i naši najbliži.

TORNJEVI I BREGOVI

MILAN KAUČIĆ, Požega

Pošli smo u Papuk od crkve sv. Mihovila iz 1332. godine u Stražemanu. Kad vjetrovi pometu zrak, vidi se ona izdaleka na uzvisini podno srednjeg Papučkog gorja prema jugu. Toranj, bijel poput kravlje mlijeka, propeo se iznad seoskih kućica i zajedno s njim ugnijezdio u podnožju zelenih stražemanskih i radovanačkih pašnjaka. Crkva je spomenik srednjovjekovne sakralne arhitekture. Graditelji su je oblikovali u gotički barokiziranom stilu. Na pobočnim klasicističkim oltarima su slike I. Tišova i M. Antoninija. U crkvi je nadgrobni spomenik po-rodice J. Jankovića, grofova daruvarskih, s metalnim figurama, umjetničkom alegorijom smrti. Župnik Jozo Devčić u konačnici obnove crkve 1972. i 1978. godine uvodi akademskog kipara A Starčevića. Kroz tri godine rada maestro stvara jedinstvenu i duhovno nedjeljivu, po ideji neraskidivu kompoziciju mozaika nadzemaljskih sve-

taca i ovozemaljskih hrvatskih povijesnih vladara. Lik kardinala Alojzija Stepinca dio je mozaika koji je žestoko uz-nemirio ondašnje političke moćnike. Zbog toga je, u ime naroda, župnik Jozo Devčić morao više mjeseci odležati na robiji.

"Dan plavetan kao lan...", zapjevalo bi ponovo da je s nama Požežanin Branko Hribar, ovakvom sedmom veljače predzadnje godine našega milenija. Na sve četiri strane vidjeli su se samo modri ponori neba. Po smrznutoj zemlji koja je kipjela pod suncem, oprezno, da ne zagazimo, hodali smo preko ledenog sjaja malih barica i lokava. Stražemanski pašnjak, sivožukast kao isprana dječja pelena, otvorio nam je sve svoje putove i pustio nas koračati kamo god želimo. Plitke vododerine što čekaju proljetne bujice, suhoporno su zjapile okrenute prema jugu. Dan je bio posve tih. Samo je lagani sje-

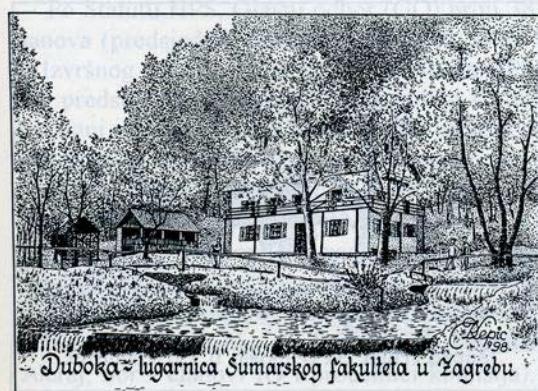
verac lepršao svojim nevidljivim zastavama. Poželio sam da u tome trenutku zagrake gavran i kroz tišinu zašuše krila. Ali, u zimskoj postelji još se duboko sanjalo... Bio sam u društvu s dr. Josipom Garilovićem-Jokom i Dragom Franićem. Čini mi se da nitko bolje od njih ne poznaje slavonske planine. Kad zađu u slavonsko-gorske vrleti, uvijek su sigurni u sebe, pouzdani i odgovorni vodiči. Gledajući ih, stječem dojam da bi zavezanih očiju, nekom čudnom putničkom telepatijom, mogli proći uzduž i poprijeko cijelu Slavoniju. Kad idu zajedno kroz planinu, njih dvojica nikada ne protuslove jedan drugom. Uvijek izgledaju kao da su na pravom tragu. Na sve prirodne i neprirodne pojave u planini uvijek prvi skreću pažnju. Upozoravaju na gorske zamke i upiru prstom na beskrajne vidike. Dobri su takvi vodiči. S njima se više zapaža okoliš. A kada brane svoja peljarska uvjerenja, valja što prije prihvatišti ono što kažu. (Ovo moje vodičko razmišljanje odnosi se samo na nemar-kirane staze, kojih je u omjeru na markirane planinarske puteve 99 : 1 posto). Sve drugo teško prihvaćaju. U uvjerenju da na planinarskim prostranstvima njihova mora biti zadnja, uz njih će svatko lakše doći do cilja. Raduje me što oni naprsto vole svoj nos zabiti tamo gdje čovjek rijetko dolazi. Zbog toga na markiranoj stazi izgledaju nekako zbumujuće, izgubljeno, kao da ne znaju što bi. Kad sam s njima posebno mi je draga da njihov vodički autoritet ostane netaknut, premda je ponekad u prolazu kroz prirodne zamke planine bilo i boljih rješenja.

Ovo ti je Kozja glava - izusti tih Joka. Rekao je to nekako nemarno, domaćinski, kao da se na njoj rodio.

Zašli smo u gustu borovu šumu. Zašto Kozja glava - pitao sam se u mirisu smole, što je kao tamjan dolazila sa svih strana. Davno ju je pre-dak tako krstio, valjda što je na ovom mjestu bila prije koza nego bor. Na razbacanom ka-menju bez mahovine, tlo se isušilo kao grlo planinara kad mu oštar planinski zrak satima pro-vjetrava pluća. Ne znam! Ali nikuda ne bih otisao iz ove šume. Ostao bih u njoj, prilegao, pa što bude - bude. Eh! Borovi! Borovi! Zašto su vam šume tako daleko. Vjerojatno sam u podsvijesti nekome za ovo zahvalio. Možda mjestu gdje boravi svjetlost... gdje niče stvaranje. Stari bog Pan sve je ostavio na miru. Nije dosadivao. Jedino je želio, grozničavo i istinski, s nekim dobrim prokletstvom, da mu se vratimo. Kako je jako to naše zajedničko djetinjstvo! Tužno je što se samo on ostao igrati u prirodi. Nama je civilizacija dala druge igračke. U roju zaigranih misli o skladnosti i neskladnosti svijeta, pitao sam se dokle će čovjek u njima ići pogrešnim putem... U našim šumama nema više zvjerokradica. Nestali su i oni i divljač. Nema više tragova u snijegu. Ostala je samo kletva na čovjeku koji je u lovnu ubijao. On neće skoro ugledati kako na proplanku pase niti čuti riku jelena. Žalosno je što ta spoznaja pogoda samo nas, svjedoče tih tužnih ljudskih pohoda.

U srednjem vijeku, točnije 1503. godine, oko sat hoda od Stražemana, spominje se manji tvrdi grad Straszemlye. Do danas je od njega malo ostalo. Pa ipak je moja znatiželja pokrenula Dragu (u planinarskim krugovima najboljeg poznavatelja starih slavonskih srednjovjekovnih utvrda) i Joku da ga ponovo obidu. Iz pisanih izvora o ovom gradu može se malo sazнати. Gra-

deni su oni u ratovima ili sukobima pojedinih feudalaca u sporovima oko posjeda, sve dok te svade nisu prekinuli begovi i age sa svojim janjičarima. Koliko je to trajalo nisu se samo brojili dani i godine. U skrovitim predjelima srednjeg Papuka smjestio se grad na usamljenom strmom vrhu (586). Prastratezi uočili su na njemu prirodnu osmatračnicu. S njega se na jugozapadu vide psunjški vrhovi i Ravana gora. Kao na dlanu, u kićmi najveće slavonske planine, vidi se vrh Papuka, Ivačka glava, Lom, Mališčak, Koprivnato brdo. Istočno je Velika, jedno od staništa požeških planinara, dok se na jugoistoku razlila Požeška dolina, nudeći svoja zlatonosna polja.

Mile! - pozva me Drago... Oprezno je išao po uskoj strmoj stazi na sjeverozapadu ispod samog vrha. Pokazao mi je ostatke zida. Zaliven krečem, bijelio se u njemu kamen... Viknuh Joki koji se zadržao negdje u podnožju... Jeste li vidjeli procvali kukurijek, upita kad nas je sustigao. Nedugo zatim gledali smo sam trbuš Papuka. Ispod nas je rasla mlada šuma bez lista. Zimski mir zavukao joj se pod korijen, smrznuo vodu. Mikrosvijet je duboko u zemljni imao svoj lovoštaj. Ispod lišaja i zaledene mahovine okolo na tlu, ležalo je kamenje. Uz mlade hrastove pokraj divlje trešnje i bora, počivala su posjećena troupla stoljetnih hrastova kitnjaka. Posljednje počivalište slavonskih orijaša zalilo me tugom... Na svijetu nitko tako snažno ne svojata hrastove kao Slavonija. Oni su njen grb i riječ u himni, a kad nas izbjlijedi vrijeme, vraćamo se ponovno njima ususret. Da bi zauvijek ostali na svojoj zemlji, postali su divovi. S tog mjesta više ih nitko nije mogao odnijeti. Ostali su uz svoje vijekove uznemirujući oko sebe život. Dugo će im još prah zalistevati mladice u šumi. Udaljio sam se

tiho. Negdje duboko u meni otela se minuta šutnje. Bila je ona za darove što su u svom ljetnom hladu davali pragraditeljima ovoga grada i nama neznanima koji smo još bili daleko.

Hej, hrastovi, stari hrastovi,
hrastovi s kljunom gavrana i mirisom šiške u
krošnji
na sve strane Slavonije kolijevka
sjetno vas zove rijetke i same

U zavjetrini, negdje ispod Oštrog vrha (556) koji Stražemanka na zapadu odvaja od Gosteta (665), pozvali smo se na planinarski ručak. Nije teško pogoditi što smo jeli. Riba nije bila na jelovniku. Eh, Slavonijo, Slavonijo! Izustih za sebe brišući usput masnu bradu. Uz ruksački meni bila je i kapljica iz Draginog vinograda. Na povratku svratismo na bezimeno brdo. Mislim, da se nekako zvalo, Joka bi već to rekao. Među grmovima borovnice ponavljali smo današnji putopis. Iza nekoliko sati hoda izgledalo je kao da se vrtimo u krugu, kao da se nismo pomakli s mjesta. Između neba i zemlje stalno smo vidjeli istu sliku planine... Na proplancima, kad se gorska šuma spusti u dolinu, zabijeli se u travi kamjen i ukaže samotna breza. Ispod stijene; vrletne i sure, bistra i hladna voda brzica prštala je u slap i posrebrenila kapljicu leda. Ako dodeš k sebi, pustolovina odnekud izmami novu čaroliju. Vedar zimski dan otkrio je planinu. Bez zelenog ruha vidjela se sva njena golotinja. U klanču kojim u proljeće divlja Stražemanka, na jugu od Gosteta Sokoline su razlike svoje kamene skulpture. Poput poljskog čička cijelo se brdo iznad potoka nagrozdilo u sive kamene tornjiče. Omeđeni rijetkom borovom šumom, zaštitili su se strmim liticama, pokazujući prolazniku svoju

netaknuto ljestvu. Odlazeći prema Stražemanu, uokolo među johama, potok je sve do Doljanca vijugavo tekao kroz pašnjake i livade. Na laganoj nizbrdici, prije prvih kuća, iz košnica na livadi izašla je poneka pčelica. Zazujala je o

blizini proljeća svom roju u melenoj kući. Opet će biti cvijeća. Svirat će u travi zrikavci. Mi ćemo se vratiti kako bismo ih gledali i slušali.

SJEDNICA GLAVNOG ODBORA HPS

Sjednica je održana 27. veljače u Domu HPS, Kozarčeva 22, Zagreb.

Nazočni s pravom glasa bili su: Drago Trošelj - dopredsjednik HPS; Vladimir Novak, Alojz Kranjec, Dubravko Butala, Vladimir Sor, Miroslav Mesić, Borislav Aleraj, Jagoda Borčić, Nikola Aleksić - članovi Izvršnog odbora; Igor Cindrić, Tihomir Kancijanić, Matija Mlinac, Branko Šeparović, Tomislav Pavlin, Vlado Božić, Darko Luš, Goran Škugor - pročelnici komisija HPS; Jeronim Ferček, Krunoslav Hornung, Željko Gobec, Stanko Hrženjak, Branko Blažević, Marija Furda - predstavnici županijskih planinarskih saveza. Ostali nazоčni: Vesna Kahle, predsjednica Nadzornog odbora, Bruno Šibl - član NO, Darko Berljak - tajnik HPS.

Na početku sjednice je dopredsjednik HPS Drago Trošelj ispričao predsjednika HPS Ivicu Piljića koji zbog poslovnog putovanja u SAD nije mogao biti nazоčan sjednici. Minutom šutnje odana je počast svim planinarima koji su nas napustili od posljednje sjednice, a kratki "in memoriam" za tragično poginulog Senaida Serdarevića, istaknutog člana našeg GO i IO, pročitao je Vladimir Novak.

1. Verifikacija članova

Po Statutu HPS, Glavni odbor (GO) broji 38 članova (predsjednik i dopredsjednik, 11 članova Izvršnog odbora, 15 pročelnika komisija HPS i 10 predstavnika županijskih saveza koji su registrirani i učlanjeni u HPS, a čiji broj predstavnika ovisi o broju članova u toj županiji: Primorsko-goranski, Krapinsko-zagorski, Slavonski, Ličko-senjski i Planinarski savez Zagreba). Na sjednici je ustanovljena nazоčnost 23 člana GO HPS, dakle natpolovična većina potrebna za do-nošenje pravovaljanih zaključaka, čak ako se i ne računa dvostruka funkcija nekih članova (Aleraj, Sor - članovi IO i pročelnici komisija).

Na sjednici su bila nazоčna i dva člana Nadzornog odbora, te tajnik HPS koji je vodio zapisnik.

2. Komisija za mladež i Komisija za europske pješачke puteve

Nakon kraće rasprave jednoglasno je zaključeno da Komisija za europske pješачke puteve i dalje ostane u mirovanju, jer nedostaje niz uvjeta za uključivanje hrvatskih puteva u tu europsku mrežu, a za Komisiju za mladež koja je u HPS-u jedina komisija po dobi, a ne po struci, odlučeno je da dio njenog sadržaja preuzme Komisija za propagandu, jer su programi za mladež ionako u djelatnosti mnogih ostalih stručnih komisija.

3. Imenovanja

Prema članku 29. Statuta HPS, GO je jednoglasno imenovao članove stručnih komisija HPS (popis u pismohrani HPS), njihove pročelnike i zamjenike. Pročelnici su: Školovanje kadrova - Vladimir Sor, Alpinizam - Igor Cindrić, Športsko penjanje - Tihomir Kancijanić, Speleologija - Ana Bakšić, Vodiči - Darko Luš, Gorska služba spašavanja - Borislav Aleraj, Orientacija - Ivan Hapač, Planinarski putevi - Tomislav Pavlin, Zaštita prirode - Ivan Stošić, Planinarsko skijanje - Branko Šeparović, Gospodarstvo - Antun Stare, Propaganda i izdavačka djelatnost - Alan Čaplar, Odlikovanja - Milivoj Rihtarić, Povijest - Matija Mlinac, Statutarna, kadrovska, normativna - Veljko Vlahović.

U Izvršni odbor je umjesto preminulog S. Serdarevića kooptiran Franjo Novosel iz Jastrebarskog.

4. Pravilnici komisija

Pojedine komisije HPS obavile su određene promjene u svojim pravilnicima, a Komisija za normativne akte HPS provjerila je jesu li te promjene u skladu s našim Statutom. Jednoglasno

je prihvaćen pravilnik Komisije za speleologiju, Komisije za odlikovanja i Komisije za planinarske puteve. Izvršnom odboru HPS prenesen je mandat o prihvaćanju pravilnika za vodiče kada se unutar te Komisije obave dodatni razgovori oko statusa vodiča (ili organizatora) društvenih izleta. Ostale komisije, ako je potrebno, trebaju svoje pravilnike uskladiti s novim Statutom HPS.

5. Izvještaj o radu IO

Izvještaj o radu Izvršnog odbora u 1998. g. objavljen je u "Hrvatskom planinaru" br 1/99. Na nj nije bilo primjedbi i jednoglasno je prihvaćen.

6. Izvještaj o radu komisija

Pročelnici komisija predali su svoje izvještaje o radu u 1998. g. u Ured HPS a na sjednici su ukratko izložili svoje glavne značajke djelovanja u prošloj godini. Dogovoreno je da pregled svojeg rada u 1998. objave u "Hrvatskom planinaru".

7. Zaključni račun HPS za 1998. g.

Svi članovi Glavnog odbora primili su u materijalima za sjednicu Zaključni račun HPS za 1998. g. Osim uskladene aktive i pasive u iznosu od 675.125,62 kn vidljivo je da su ukupni prihodi bili 398.697,17. Većinom su ostvareni prodajom članskog materijala, preplatom za "Hrvatski planinar", te vlastitom prodajom planinarskih edicija. Rashodi u iznosu od 368.722,81 utrošeni su na osiguranje članova i djelatnost komisija (iz članskih markica), na tisk "Hrvatskog planinara" (iz pretplate), te na materijalne i nematerijalne troškove, te usluge. Ostvaren je višak prihoda od 29.974,36 kn koji je uobičajen svake godine kao pričuva za prvi kvartal tekuće godine za plaćanje osiguranja i ostalog dok se ne naplate markice do kraja tog tromjesečja. Objašnjenja bilance dao je tajnik HPS, nakon čega je jednoglasno prihvaćena.

8. Izvještaj Nadzornog odbora

Predsjednica NO Vesna Kahle upoznala je članove GO s izvještajem NO za 1998. g. u kojem se navodi kako su članovi tog tijela uredno pozivani i bili nazočni svim sjednicama Izvršnog odbora, kako su blagajna i svi administrativno-financijski poslovi obavljani u skladu sa zakonom i Statutom HPS, te kako su pojedini članovi HPS obaviješteni kako neće moći podizati članski materijal i ostvarivati određene povlastice dok ne dostave već nekoliko puta zatraženu do-

kumentaciju o registraciji i učlanjenju u HPS. Izvještaj je jednoglasno prihvaćen.

9. Proračun komisija i HPS za 1999. g.

Proračun komisija u ukupnom iznosu od 125.000,00 kn kao i plan ukupnih prihoda i rashoda HPS za 1999. g. u iznosu od 570.000,00 kn koji je unaprijed bio poslan članovima GO (prilog), objasnio je tajnik HPS. Plan se u većom dijelu oslanja na slično poslovanje kao i u 1998. g. s uključenih 110.000,00 kn od Hrvatskog olimpijskog odbora, te sa 17%-tnim rastom prihoda koji će izvanredno trebati pronaći Ured i dužnosnici HPS. Uz proračun komisija objašnjeni su i principi ostvarenja tih sredstava, čija dodatna tumačenja daje Izvršni odbor. Financijski plan HPS za 1999. g. jednoglasno je prihvaćen.

10. Saziv skupštine i kadrovske promjene

Ove godine u svibnju istječe mandat dužnosnicima i tijelima HPS. GO donosi odluku da se Skupština HPS održi 22. 05. 1999. g. GO potvrđuje izbor radne skupine (Novak, Aleksić, Berljak) koja treba obaviti razgovore s potencijalnim kandidatima i o tome izvjestiti IO HPS.

11. Program za iduće četiri godine

Programsku osnovu HPS za sljedeće četverogodišnje mandatno razdoblje koju će raspraviti i prihvatiti Skupština HPS, čine zaključci Okruglog stola iz Požege i prijedlozi svake stručne komisije HPS. O tome se otvara rasprava, kao i mogućnost da društva i pojedinci do 1. svibnja predaju ili pošalju i svoje prijedloge u HPS. Izvršni odbor će ih pripremiti za donošenje na skupštini.

12. Obilježavanje 125. obljetnice

Akcije kojima će se obilježiti 125. obljetnica organiziranog hrvatskog planinarstva jesu:

- br. 5/99 "Hrvatskog planinara" posvećen obljetnici
- zatražiti će se državno odlikovanje Savezu za obljetnicu
- svečana sjednica u okviru Skupštine HPS 22. svibnja, s osvrtom na obljetnicu
- središnja proslava obilježavanja obljetnice bit će ujedno i Dan hrvatskih planinara u organizaciji Komisije za vodiče 29. i 30. 05. 1999. na Dan državnosti na Dinari
- proširenje alpinističke zbirke u Muzeju u Ogulinu i postavljanje spomen-obilježja poginulim alpinistima

- ovisno o mogućnostima, izvedba akcije "Tragom prvog izleta HPD "u svibnju 2000. g.

13. Razno

Ne želeći se miješati u odluke planinarskih društava prilikom organiziranja pojedinih akcija u inozemstvu (prvenstveno se misli na pohode na Kilimanjaro i Aconcagu), GO ipak napomije i stavlja na prosudbu budućim potencijalnim organizatorima sljedeće: prisutna je inflacija i neoriginalnost tih akcija (npr. ove godine na Aconcagu je istovremeno išlo pet skupina iz Hrvatske koje većinom nisu znale jedna za drugu), HPS rijetko tko ili uopće nitko obavještava o takvim odlascima, na tim akcijama sudje-

luju nedovoljno iskustveno i tjelesno pripremljeni članovi, a zbog ambicija sudionika kojima je to najčešće najsloženiji cilj u njihovu bavljenju planinarstvom, nerijetko stavljuju i život na kocku da ga dosegnu. Osim toga, sve češće većina sudionika tehnički nije dorasla tim usponima u slučaju pogoršanja vremena, a nije ni sposobna da samostalno logistički izvede cijelu akciju pa sredstva od sponzora prikupljena na temelju planinarskih obilježja plaćaju profitnim privatnim agencijama da im sve organiziraju. Ako se takve pojave koje ne idu u prilog razvitku hrvatskog planinarstva i dalje nastave, HPS će poduzeti mjere da ih sprijeći.

AKCIJE I PRORAČUN KOMISIJA HPS ZA 1999. g

KOMISIJA	NAZIV AKCIJE	IZNOS U KN	PRIMJEDBA
ORIJENTACIJA	Trofej "Torpedo" Ačkov kup Ponikve Noćno prvenstvo Hrvatske Vugrovec Prvenstvo Hrvatske - Jaska Kup Maksimira Sufinanciranje zemljovida	1.500,00 600,00 800,00 600,00 600,00 600,00 600,00 4.800,00 10.100,00	
GOSPODARSTVO	Troškovi - Alan Troškovi - Zavižan Troškovi (ostalo)	3.000,00 15.000,00 5.000,00 23.000,00	
ZAŠTITA PRIRODE	Tri programa poticaja za zaštitu prirode Zaštita okoliša i eko patrole Obrazovni program	4.500,00 1.000,00 500,00 6.000,00	
PLANINARSKI PUTEVI	Izrada značke "markacist" Tečajevi u raznim područjima Uredjenje puteva na Velebitu, Biokovu, Svilaj i Krku	2.000,00 1.500,00 1.500,00 5.000,00	- priručnik u Komisiji za izdavaštvo
ALPINIZAM	Fournel - skup penjača u ledu Skup BMC u Škotskoj Izrada značaka "alpinist" Ekspedicijски seminar Ledenjački tečaj Ljetni logor u slovenskim Alpama	700,00 2.000,00 4.000,00 1.000,00 2.500,00 1.800,00 12.000,00	

ŠPORTSKO PENJANJE	Kup Pula 2x, Zadar 2x Finale Kupa - Sv. Nedjelja Medunarodne kotizacije i licence za natjecanje	4.000,00 1.500,00 2.000,00 7.500,00	- troškovi uredanja penjališta na teret lokalne uprave
PLANINARSKO SKIJANJE	Tečaj terenskog skijanja Skijaški spust u Centralnim Alpama	2.500,00 2.000,00 4.500,00	- priručnik u Komisiji za izdavaštvo
POVIJEST PLANINARSTVA	Spomen-obilježje u Ogulinu Početak radova na proširenju zbirke u Ogulinu Ostali troškovi za obilježavanje 125. obljetnice	3.000,00 3.000,00 2.000,00 8.000,00	- nastavak akcija u Ogulinu planirati i za 2000. g.
PROPAGANDA I IZDAVAŠTVO	Sajam športa na Velesajmu Ostali tiskat	1.000,00 9.000,00 10.000,00	- potrebna odluka koje priručnike tiskati u 1999
GORSKA SLUŽBA SPAŠAVANJA	Natjecanje u vožnji akija Zimski tečaj Instruktorski seminar Zbor spašavatelja Izrada značaka	1.000,00 4.000,00 1.000,00 1.000,00 3.000,00 10.000,00	- sastanak IKAR-a preko HOO-a - Velesajam u Komisiji za propagandu
SPELEOLOGIJA	Škola krša Ekspedicije "Gospodska špilja" i "Slovačka jama" Dan speleologa Seminari	1.000,00 6.000,00 1.000,00 2.000,00 10.000,00	- priručnik u Komisiji za izdavaštvo
VODIČI	Zimska škola Seminar za vodiče društvenih izleta Zbor vodiča Dan planinara na Dinari	2.000,00 2.000,00 900,00 3.000,00 7.900,00	- ledenjački tečaj organizira KA; tečajci-vodiči mogu se pridružiti - odlukom IO Dinara je savezna akcija
ODLIKOVANJA	Kutije za plakete, znakovi HPS	10.000,00	
ŠKOLOVANJE	Tisk diploma za planinarske škole	1.000,00	
MLADEŽ			
NORMATIVNI AKTI			
	UKUPNO	125.000,00	

PROGRAMSKA OSNOVA HRVATSKOG PLANINARSTVA ZA RAZDOBLJE 1999-2003.

Glavni odbor poziva na raspravu o programskoj osnovi hrvatskog planinarstva za razdoblje od 1999. do 2003. godine. Svaki planinar i svaka planinarska udruga može se uključiti svojim prijedlozima Hrvatskom planinarskom savezu do 1. svibnja 1999. Kao osnovu za raspravu, GO je

prihvatio zaključke "Okruglog stola" u Požegi.

"Okrugli stol o budućnosti hrvatskog planinarstva" održan je kao jednodnevni skup u Požegi 7. 11. 1999. Na skup je bilo pozvano 35 izlagača, od kojih je 18 dostavilo pisane materijale, a samom skupu se odazvalo 20 sudionika. Zaključci koji su proizašli iz rasprave mogu se podijeliti u tri cjeline, što odgovara i glavnim temama na skupu.

1. Planinarska organizacija i planinarsko društvo

- Hrvatski planinarski savez kao nacionalni sportski savez i dalje se treba odlikovati raznolikošću sadržaja i oblika djelovanja; HPS je otvoren prema svim planinarskim udrugama čiji je usroj u skladu sa Zakonom o udrugama i Zakonom o športu

- Broj planinarskih udruga u HPS-u ne treba ograničavati, ali treba strogo poštovati odredbe Statuta HPS-a pri registraciji i učlanjenju u HPS

- Omogućiti čim većem broju članova planinarskih udruga pohadanje planinarskih škola. Pripremiti program vikend planinarske škole za članstvo

- U sljedećem razdoblju srediti pitanja vlasništva planinarskih udruga nad planinarskim objektima

2. Planinarski programski sadržaji

- Rad i aktivnosti HPS-a promovirati na Internetu objavom vlastitih stranica

- Obnoviti, ali i osuvremeniti "Hrvatsku obilaznicu"

- Sustavno promovirati planinarstvo kao dio hrvatske turističke ponude

- Obuhvatiti sva planinarski interesantna područja sustavom obilježenih puteva, izradom karta i izdavanjem vodiča

- Ured HPS-a ospособiti za povećanje opsega i proširenje stručnih djelatnosti HPS-a

- Pripremiti i provesti cijelovitu raspravu o planinarskim objektima. Uključiti sve upravljače objekata, domare i dužnosnike HPS-a

3. Hrvatski planinarski pokret

- Izlaganje o ovoj temi predstavlja podlogu i uvod u daljnju raspravu o položaju planinarstva u idućem razdoblju.

PROGRAMSKA OSNOVA KOMISIJA HPS ZA RAZDOBLJE 1999-2003.

GOSPODARSTVO

- Pronalaženje redovnog i dugoročnog izvora finansiranja za održavanje postojećih objekata
- Stalni skladišni prostor za donacije

ORIJENTACIJA

- Povećanje broja natjecatelja i školovanje
- Širenje orijentacijskog športa u ostale županije
- Izrada novog pravilnika za natjecanja
- Svake godine izdati novu orijentacijsku kartu

VODIČI

- Organizacija tečajeva (vodički, skijaški ?, ledenjački ?, alpinistički?)

ZAŠTITA PRIRODE

- Strategija očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti planinske prirode

- Program zaštite prirode i održivi razvoj planina

- Zaštita okoliša i eko-patrole

- informiranje javnosti

SPELEOLOGIJA

- Izdavanje "Speleološkog priručnika"

- Organizacija ekspedicija u inozemstvo

- Izrada katastra speleoloških objekta Hrvatske

- Povećanje broja članova

- Sudjelovanje na međunarodnim skupovima (2001. g. Brazil)

- Rješavanje odnosa s Hrvatskim speleološkim savezom

PLANINARSKO SKIJANJE

- Tečajevi svake godine

- Izdavanje udžbenika

- Skijaška ekspedicija (J. Amerika ili Azija)

POVIJEST PLANINARSTVA

- Obnavljanje sporazuma između HPS i Zavičajnog muzeja u Ogulinu

- Proširenje alpinističke zbirke u Ogulinu

- Podizanje spomen-obilježja žrtvama Kleka

- Rješavanje statusa planinarskog muzeja u Samoboru i preuzimanje eksponata koji pripadaju HPS-u

ALPINIZAM

- Uspon i na preostale osamtišnjake na kojima još nisu bili hrvatski alpinisti

- Prijenos ekspedicijskog znanja na mlađe uzraste

- Razvijetak alpinizma i u drugim sredinama u Hrvatskoj

- Veća popularizacija alpinizma

PLANINARSKI PUTEVI

- Registar svih planinarskih puteva u Hrvatskoj

- Izdavanje značaka "Markacist"

- Zaštita markacija preko državnih tijela

- Priprema i obnova državne obilaznice (Po hrvatskim planinama), te oživljavanje VPP-a

GORSKA SLUŽBA SPAŠAVANJA

- Održavanje sustava izbora ljudstva i školovanja gorskih spašavatelja

- Razvoj helikopterskog spašavanja

- Obnova i nabava spašavateljske opreme

- Suradnja u IKAR-u

TRADICIONALNI USPON SNIJEŽNICU

MIRJANA KARAMAN, Dubrovnik

HPD Dubrovnik organiziralo je po drugi put na dan Svetog Stjepana 26. prosinca 1998. uspon na Sniježnicu.

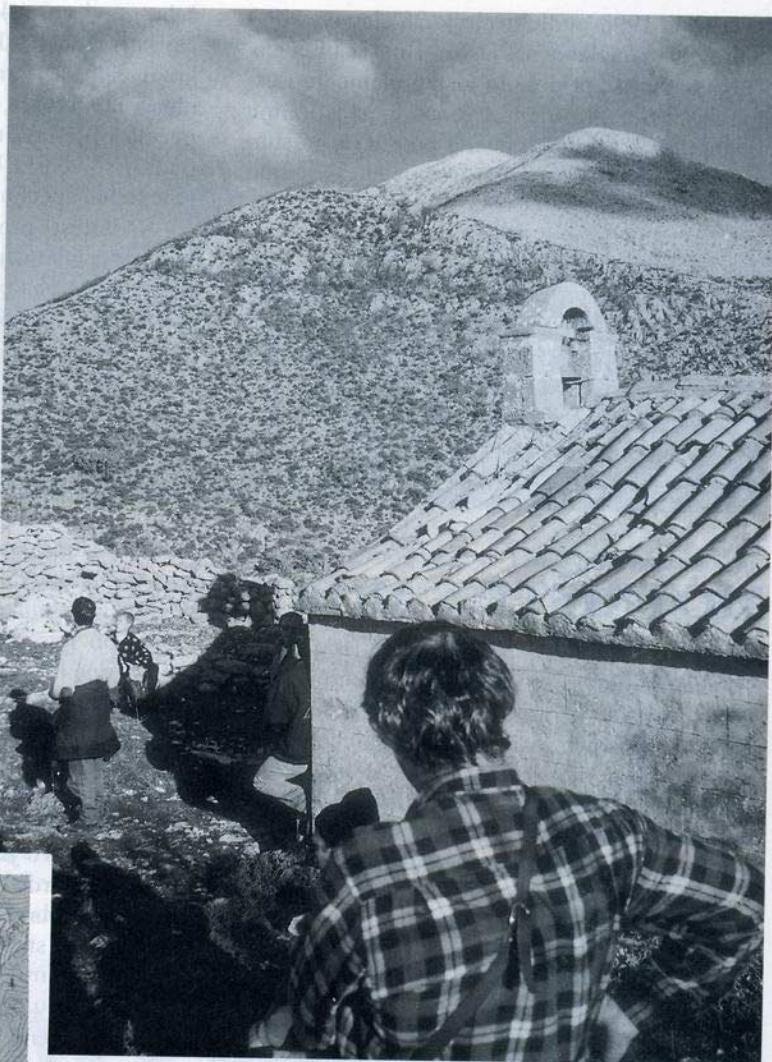
Proslavljujući krajem 1998. god. 70. obljetnicu postojanja, poštujući odluku naših prethodnika da se za početak rada društva računa 26. prosinca 1928., kada je organiziran prvi masovniji izlet, i to na Sniježnicu, odlučeno je da taj uspon postane tradicionalnim.

U namjeri da omasovimo uspon izdali smo iskaznicu i pečat uspona. Svakome tko prijeđe ovaj tradicionalni uspon 10 puta, društvo će dodijeliti zlatnu značku.

Uspon počinje u Mihanićima (250 m) i vodi u selo Kunu (700 m; 1,30 sati hoda), sve starom seoskom stazom kojom su stanovnici Kune u prošlosti silazili na željezničku postaju u Mihanićima. Dalje iz Kune na vrh Sniježnice Sv.

NA

SLIKE:

SREDINA: Selo Kuna i zavojiti put na Sv. Iliju
LIJEVO: Lokva na putu od Kune na Sv. Iliju

GORE: Pogled na Sv. Iliju od kapelice Sv. Nikole kod Kune

Ilija (1234 m) je 2 sata hoda, ne sijekući serpentine, širokim kamenitim putem koji je Austro-Ugarska izgradila u strateške svrhe. Povratak je istim putem.

Radi građana koji nisu u najboljoj kondiciji organizirali smo i lakšu varijantu uspona Kuna - vrh Sniježnice - Kuna. Za njih smo izdali pečat vrha Sniježnice. Na prvom usponu 1997. godine, po mećavi, sudjelovao je 21 planinar, a 19 ih je došlo na vrh.

Godine 1998. sudjelovalo je 26 članova HPD Dubrovnik i 7 članova PD Sv. Iliju iz Orebica. Na Kuni nam se pridružilo još 26 planinara i ostalih ljubitelja prirode. Uz odobrenje i pratnju policije, jer je ovo pogranično područje, po sunčanom vremenu i neugaženu snijegu stigli smo na Sv. Iliju, najviši vrh Sniježnice oko podne. Nagrada za napor bili su nam prekrasni vidici na snježne vrhove od Kamešnice, Čvrsnice, Čabulje, Veleža, Prenja, Zelengore, Lebršnika, Maglića, Durmitora do Sinjajevine. Svetog Iliju na Pelješcu, Sv. Juru na Biokovu i čitav masiv Orjena mogli smo dohvatiti samo da smo malo više ispružili ruku.

Povratak je tekao brže, iako su grude snijega letjele na sve strane, jer smo znali da nas u Kuni

čeka pravi vojnički grah, poklon Vojske, i topli čaj koji nam je skuhala Specijalna policija. Na kraju pelješko crno, koje su nam donijeli planinari iz Orebica, zagrijalo je tijelo i dušu te je počela i pjesma, najprije dubrovačka kolenda a onda i slavonski bećarac namijenjen našim domaćinima, specijalcima iz Osijeka i Bjelovara.

Na žalost, prosinački dan je kratak, pa smo teška srca napustili Kunu i naše ljubazne domaćine jer se trebalo prije mraka dohvatiti asfalta u Mihanićima, odakle nas je odvezao autobus do Dubrovnika.

Iako bolnih nogu, svi sudionici uspona bili su oduševljeni doživljjenim. Za nadati se da će nas na idućem usponu biti još i više, stoga pozivam sve čitače da nam se pridruže.

MOTRIŠTE S MODRUŠA

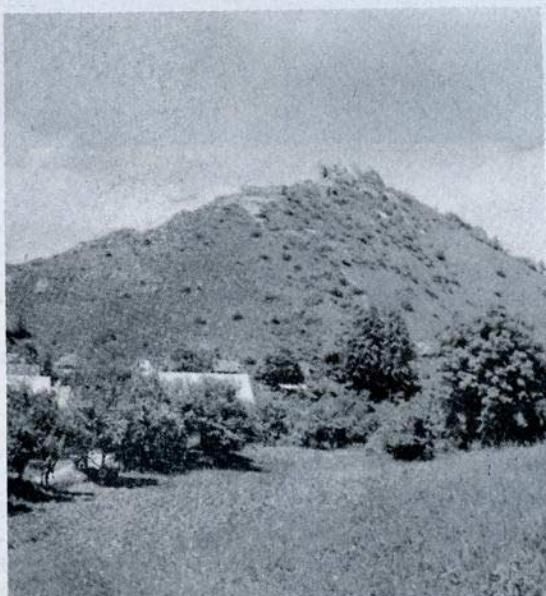
Dr. IGNAC MUNJKO, Zagreb

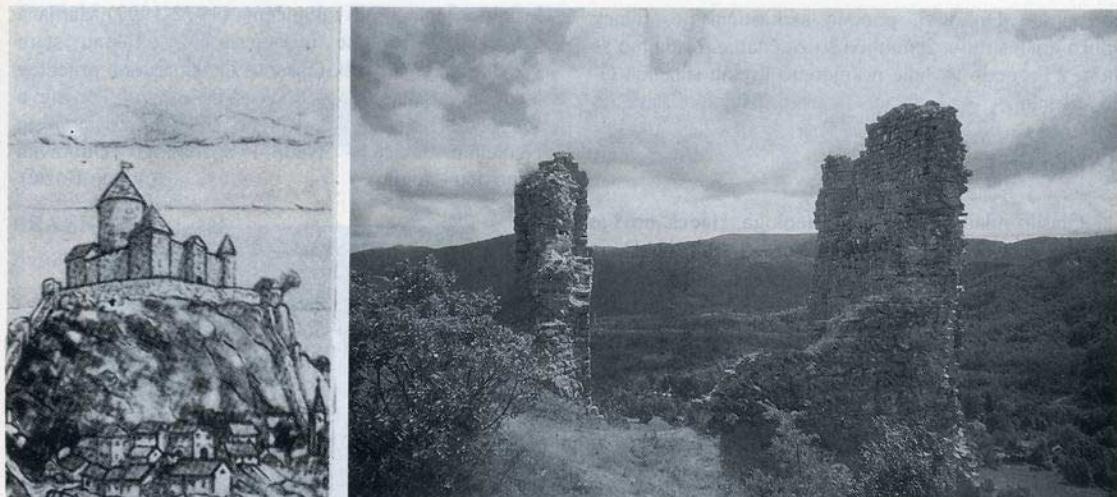
Mjesto Modruš jako je raštrkano. Bilo je branič-kula Jozefinske ceste Josipdol - Senj od neprijatelja, koji je stalno granatama provocirao iz Plaškog od 1991. do 1995. godine. Naš auto-

bus stao je na malom perivoju tik do župne crkve Presvetog Trojstva, oštećene u Domovinskem ratu. To je ugodan prostor za odmor prije uspona na brdo (680 m) gdje strše kameni ostaci iz širokih zidina Tržangrada. Od crkve uz groblje ide strma staza, a napor će biti nagrađen nezaboravnim vidicima na Klek, Makovnik, Hum, Kapelu, jezero Sabljaci.

Na tjemenu gradine Modruš u duši se bude čuvsta poštovanja prema povijesnoj veličini i slavi toga spomen-mjesta.

Iako se sačuvalo latinsko ime Merusium, povijest se može određenije pratiti tek od 9. stoljeća. Župa se spominje već u 10. st. Utvrda na vrhu brijege kroz stariju povijest je nosila ime Širingrad, Trojograd ili Tržan, a u podnožju brijege s utvrdom prostirala se znamenita varoš Modruš. Utvrdu i varoš kralj Bela je 1193. darovao krčkome knezu Bartulu iz roda Frankopana. U vrijeme izdavanja poznatog urbara, dokumenta koji je napisan glagoljicom (1486.) i imao je snagu utemeljenu na hrvatskom običajnom pravu. Modruš je grad (in civitate Modrussa), županijsko središte i biskupsko sjedište. Do kravarske

tragedije 1493. Modruš je bio metropolija razgranaće loze Frankopana i žarište duhovne kulture. Tu je, kao i u drugim mjestima, stvarano hrvatsko srednjovjekovlje na izvornoj domaćoj civilizacijskoj tradiciji. U vrijeme svoga cvata Modruš je imao osam crkava! Jedna od njih postala je 1463. katedralom. Danas joj naziremo tek temelje. Modruška županija prostorno se razlikovala od Krbavsko-modruške biskupije. Sjedište krbavskog biskupa preneseno je s Udbine na Modruš 1463. odlukom pape Pija II., zbog stalne opasnosti pred Turcima. Nakon poraza na Krbavskom polju 1493. krbavski je dio biskupije

izgubljen, a modruški se 1567. povezuje sa senjskom u Senjsko-modrušku biskupiju. Taj se naziv održao do 1969.

Od povijesne veličine Modruške županije i biskupije nije ostalo ništa, osim zatočljene svjesti modruških Hrvata. Modruš je danas dio općine Josipdol u Karlovačkoj županiji. Modruš budi u prolazniku ushit svojom gotovo nedirnutom prirodom. Tu su šumoviti stožasti brezovi, pitomi dolovi, blagi proplanci, sunovratne udoline, mirisave krče, cvjetne livade i gostoljubivi ljudi.

PLANINARSTVO U TISKU

BILTEN ZA ORIJENTACIJSKO TRČANJE

Unatoč onim u planinarskoj udruzi vječitim novčanim teškoćama, PD "Torpedo" Rijeka, nastavlja s uspješnim izdavanjem Biltena. Izašao je 31. broj, kojim je zaokružena 1998. godina. Izdati toliko brojeva za jedno planinarsko društvo nedvojbeno impozantno djeliće i zauzima vodeće mjesto u informiranju o toj vrsti natjecanja.

Iz brojnih članaka posebno se izdvaja uvodnik u broju 27. Citiram: "Sada kad se orijentacijski šport postupno pretvara u atletiku i udaljava od planinarstva, predlažem da HPS pokrene akciju da se planinarima vrati stari način O-natjecanja". Zanimljivo i simptomatično! Može se reći da je to žal za nekadašnjim O-

-natjecanjima. Zalažem se za revitalizaciju planinarskog O-takmičenja. Nisam protiv O-trčanja ali, ono planinarsko imalo je neki čar, neki ugodan zajednički poriv kojeg sada više nema.

Zadržan je dopadljiv izgled Biltena i vrlo dobra preglednost u tablicama, što privlači čitaoca. Biltene redovito odnese u planinarski dom na Kleku i tamo brzo nestanu, premda ne predstavljaju neku meku za otuđivanjem. Vjerojatnije je da su zanimljivi.

U Biltenu oduševljavaju napisи као: Europa trčala Gorskim kotarom, Delnička viza za svjetske igre, Orijentacijom do prijateljstva, Mali junak šumskih staza itd. Bilten je zadržao rubriku Popevke iz dugo

kog jarka. Duhoviti, pomalo sarkastični no, uвijek dobro došli stihovi zanimljivi su za čitanje. Nadajmo se da će "Torpedo" i dalje primjerenog kretati stazama O-takmičenja.

(Miljenko Pavešić)

HADES br. 1.

Glasilo mladih porečkih speleologa, Hades, novi je hrvatski speleološki časopis. Izdavač SD HAD iz Poreča, format 17x24 cm, tiskan na 62 stranice finog papira, s naslovnicom u boji. Izlazit će povremeno, bogato ilustriran. Svi su tekstovi na hrvatskom i engleskom jeziku. Glavni urednik je Marlon D. Živković.

Uvod je napisala Neva Sujević, pročelnica HAD-a, u kojem zahvaljuje svima koji su pomogli u osnivanju Društva, posebno SO-u "Velebit" i "Željezničar" iz Zagreba. Pregled dosadašnjeg rada Društva daje M. D. Živković (rad današnjih članova HAD-a u SD "Proteus" od 1995-1997. i rad HAD-a od osnutka u travnju 1997. do ljeta 1998). Popis s opisom i nacrtima novoistraženih špilja i jama daje Ivan Glavaš. O nađenoj pijavici u nekoliko jama Istre piše Roman Ozimec (DISKF). Dnevnik logora SO-a "Velebit" na sjevernom Velebitu 1997. iznosi I. Glavaš, a opis istražene jame Bregi Danijel Radojković. Nalaz venecijanskih novčića u jednoj jami blizu Poreča opisao je I. Glavaš, a veseli međunarodni skup "Speleopolis 97" u Italiji M. D. Živković. Prvo istraživanje jedne jame grupe petnaestogodišnjaka 1994. današnjih članova HAD-a, opisala je Andrea Gasparini, ali istarskim narječjem.

Priloge su dali i HAD-ovi prijatelji iz inozemstva. Jeffrey M. Frazier o smrtnoj nesreći Floyd Collinса u Kristalnoj špilji u državi Kentucky u SAD, Tullio Bernabei o projektu "La Venta", talijansko-meksikačke organizacije za istraživanja najjužnijeg dijela Meksika u području rijeke La Venta (1997. je sudjelovao i karlovački speleolog Igor Jelinčić), Ricki Sheldon o Speleološkom klubu u gradu Soccoru u Novom Meksiku u SAD, o speleološkim istraživanjima u državi Indiani u SAD Aaron Atz, o speleologiji na Novom Zelandu Steve Glasgow. Na kraju je šaljiv mini strip Igora Popovića.

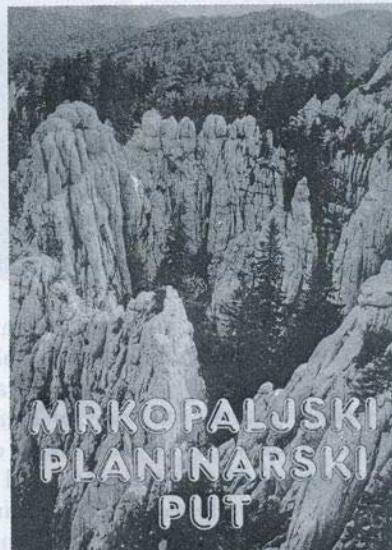
(Vlado Božić)

VELEBITEN

Bр. 29 je istih osobina kao i prethodni brojevi, na 34 stranice; glavni urednik Darko Štefanac. Prvi članak napisao je Dubravko Kavčić o prelasku spita i čvora u DAD tehnici (to je njegov instruktorski rad 1997), a slijedi opis posjete jami Munžabi na Velebitu (-448 m) i kratko izvješće o istraživanju Slovačke jame, također na Velebitu (-1268 m) Darka Bakšića, zatim priča Vjerana Gomzija o nevoljama kada je šetao psa po Rožanskim kukovima, opis ronjenja u izvoru Cetine Tea Barišića i opis sedam veleribaških speleo-

loških orijentacijskih takmičenja (1972-1997) Marijana Čepelaka. Našlo se tu mesta i za jednu staru veleribašku speleološku pjesmu Zlatka Čorka, prijedlog Vedrana Vračara o gradnji velike umjetne stijene u Zagrebu, te nekrolozi nedavno preminulom alpinistu Nedjeljku Jakiću - Nedj i speleologu Dubravku Penoviću - Jogiju.

(Vlado Božić)

"MRKOPALJSKI PLANINARSKI PUT"

Iz tiska je izašao novi vodič Mrkopaljskog planinarskog puta, koji zaljubljenike u prirodu i prekrasne predjele goranskih planina vodi kroz najljepše predjele Samarskih stijena. Od trenutka okončanja radova i otvaranja navedenog planinarskog puta 1. srpnja 1990. godine, ovo je već drugo izdanje vodiča. Prema rječima autora teksta i fotografija prof. Stanislava Horčeka, dopredsjednika Planinarskog saveza Primorsko-goranske županije, kao izdavač vodiča "Mrkopaljski planinarski put" pojavljuje se HPD "Bijele stijene" iz Mrkopljisa, tisak je izveo "Geotisak" Delnice a tekst je lektorirao Franjo Starčević. Mrkopaljski planinarski put ima 8 kontrolnih točaka podijeljenih u dvije etape.

(Ž. Malnar)

BRODSKI PLANINAR BROJ 2.

I ovaj broj pun je planinarske radosti značajne za Slavonice. Uz to bilježi i grafički napredak, jer je umnožen knjigotiskom. Ime 48 stranica A-5 formata, s obiljem ilustracija. Sadrži "za svakoga ponešto" i vrlo je dobro opremljen. Izdavač PD "Dilj gora" Slavonski Brod, urednik Josip Činkl, naklada 200. Bravo Slavonci, nemojte posustati!

(ŽP)

TKO JE ŠTO U HRVATSKOM PLANINARSTVU

BRANKO LONČAR

Poznati je riječki protagonist čiste fizičke kulture. Upravo je navršio 80 godina života od čega je 70 godina aktivan u športu odnosno rekreaciji. Radio se u Sušaku 24. siječnja 1919. godine gdje je završio trgovačku akademiju a u Zagrebu je diplomirao na Ekonomskom fakultetu. Kao finansijski direktor elektrodistributivnog poduzeća "Elektro-pri-morje" u Rijeci istaknuo se reorganizacijom i modernizacijom privredno-računske službe i službe materijalnog snabdijevanja. Izradio je više stručnih radova i bio na čelu radne grupe koja je izradila stručni elaborat "Prijedlog organizacije elektroprivrede Hrvatske". Prije 20 godina, a nakon punih 40 godina rada, otišao je u m.

Bavio se brojnim športovima: plivanjem, gimnastikom, stolnim tenisom, odbojkom, veslanjem, lakoletatletikom, vaterpolom i skokovima u vodu, ali prije svega planinarstvom i skijanjem. Postao je ne samo izvrstan poznavatelj primorskih i goranskih planina; dobro je upoznao Velebit i slovenske Alpe, ali je obišao dalmatinske, bosanske, crnogorske i makedonske planine. Osvojio je 18 transverzala, među njima VPP, dva puta Slovensku, Goransku i, naravno, RT. Lončar se istaknuo i kao organizator. Već je u srednjoj školi voditelj športske sekcije Udrženja daka DTA i organizator susreta s gimnazijalcima u stolnom tenisu, odbojci, nogometu, plivanju i vaterpolu. Za vrijeme okupacije Sušaka u II. svjetskom ratu emigrira u Vinkovce i tamo pokreće i trenira plivanje i vaterpolo. Po povratku u Rijeku preuzima treniranje plivača i vaterpolista FD "Primorje". Plivači osvajaju državno prvenstvo u konkurenciji koja je raspolažala s modernim bazenima i novcem, a vaterpolo momčad osvaja visoko 3. mjesto. Zanimljivo, je da je kao trener vodio plivače na planinarenje, a organizirao je i plivačko-skijsko natjecanje na Platku 1951. godine. Godine

1954. postao je financijski referent PD "Rijeka", koje je doskora na njegov prijedlog promjenilo ime u PD "Platak". U društvu je organizirao Omladinsku sekciju, grupu vodiča, I. i II. orijentacijsko natjecanje za "Trofej Platka" te uređivao Društvene vijesti. Zahtijevao je izdvajanje skijaških natjecatelja iz društva, nakon čega je osnovan vrlo vrijedan Ski klub "Rijeka", i to se pokazalo kao obostrano korisno. Pokrenuo je u "Elektro-primorju" akciju obnove planinarskog doma na Lisini, nakon čega je dom predan PD "Opatija". Kada je ista sudbina zaprijetila domu na Snježniku, pokrenuo je akciju obnove uz parolu "Minimalno ali svi". Nakon godinu dana dom je ne samo obnovljen

nego i moder-niziran, a pušten je u korištenje 1974. godine uoči velikog planinarskog sleta prigodom stoljetnice hrvatskog planinarstva. Za vrijeme Sleta bio je organizator vodičke službe, koja je također dobila pohvale. Kako za obnovu doma na Platku niotkud nije bilo sredstava, sklopljen je s općinskim sindikalnim vijećem 40-godišnji ugovor za ustupanje upravljanja, s tim da se dom obnovi i modernizira. Kao predлагаč ugovora, Lončara je Općinsko sindikalno vijeće grada Rijeke imenovalo predsjednikom Odbora za obnovu doma koju je on vodio do završetka radova. U međuvremenu je sindikat osnovao SIZ odmora i rekreativne, pa je Lončar imenovan predsjednikom Izvršnog odbora jer se zalagao i za obnovu postojećih te izgradnju novih žičara i skijališta na Platku. Sada već u mirovini, sasvim se posvetio tom zadatku i uspio organizirati, uz obnovu starih dotrajalih, izgradnju dvosjedne žičare na Radeševu, skiliftove na Radeševu, Tešnju, tzv. trojku, i bebi-lift na Pribenišu te uz njih i skijališta. Svoju je organizacijsku djelatnost zaključio prije 13 godina osnivanjem sekcije "Seniori Rijeke" pri HPD "Platak" koja okuplja seniore svih riječkih

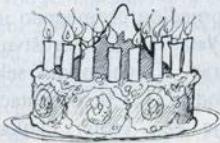
društava. Sekcija i danas djeluje vrlo uspješno održavajući svakotjedne izlete, domjenke i redovna predavanja uz dijapositive, pri čemu i Lončar ima vidna udjela. Svoje je dijapositive prikazao riječkim društvima preko 60 puta, a ponosan je i na predavanja koja je održao u Matici (Ljubljana) te arhitektima na Jahorini. Kao planinarski vodič kroz svoj dugi staž vodio je preko 100 izleta. Nedavno je uredio album razglednica "Prekrasna planinska ogrlica Riječkog zaljeva". Izdali su je "Seniori Rijeke", a on je dao ideju, svoje snimke i tekstove.

Iz svega se može sa sigurnošću zaključiti da je riječ o velikom radniku i entuzijastu. To potvrđuje i velik

broj priznanja, od kojih Lončar posebno cjeni Zlatni znak HPS, povelju ŠD "Primorje 08", povelju Općinskog sindikalnog vijeća grada Rijeke za izgradnju Platka, riznanja riječkih planinarskih društava "Kamenjaka", "Učke" i matičnog mu "Platka", a iznad svega Orden rada sa zlatnim vijencem koji je dobio na prijedlog "Elektroprimorja" za unapređenje poslovanja poduzeća te za društveno korisnu športsko-planinarsku djelatnost.

Čestitamo gosp. Lončaru 80-godišnjicu i uspješno djelovanje, uz želju za dobro zdravlje i daljnju planinarsku djelatnost!

Željko Poljak

OBLJETNICE

OBILJEŽENA 100. OBLJETNICA PLANINARSTVA U IVANCU

Ivanečki planinari, članovi HPD "Ivančica" Ivanec, prigodnim su programima obilježili 100. obljetnicu organiziranog planinarstva u Ivancu. Proslava je počela 17. travnja 1998. svečanom sjednicom organa upravljanja društva na kojoj je bilo riječi o povijesti planinarstva u Ivancu. Već 30. svibnja održano je na Ivančici orijentacijsko natjecanje planinara koje je u suradnji s Ivančanicima priredilo PD "Ravna gora" iz Varaždina, a time je ujedno obilježen i Dan državnosti. Slet mladih planinara Hrvatskog zagorja održan je na Ivančici 14. lipnja, na kojem se okupilo gotovo tisuću planinara iz sjeverozapadne Hrvatske. Dana 27. lipnja

održana je Šesta međunarodna brdska utrka na Ivančici, a 28. lipnja kod planinarske kuće "Josip Pasarić" služena je svečana misa povodom Ivana, na kojoj se okupilo oko 500 vjernika.

Proslava Dana domovinske zahvalnosti i 15. akcija "Kretanje - zdravlje" održana je 5. kolovoza u nazočnosti oko 1500 planinara i izletnika, od kojih je gotovo polovica došla pješke iz Ivanca na vrh i tom prigodom obišla šest kontrolnih točaka. Na samom vrhu održan je prigodni sportski program.

Završne proslave održat će se sredinom svibnja izložbom dokumentarne fotografije u društvenim prostorijama u Ivancu i svečanom skupštinom društva na Ivančici na kojoj će biti podijeljena priznanja HPS i HPD "Ivančica".
(Cvjetko Šoštaric)

Planinari na Ivančici
Foto: Dr. Ž. Poljak

Članovi "Ivančice" markiraju

Ivanečki romarski put

Foto: C. Šoštarić

HPD "BIOKOVO" - MAKARSKA 1929-1999.

HPD "Biokovo" ove godine obilježava 70. godišnjicu, sjećajući se s dužnim štovanjem svoga utemeljitelja i dugogodišnjeg predsjednika ing. Ige Oraša. Ovaj napredni Slovenac, došavši početkom 1929. u Makarsku za upravitelja Šumarije, očaran - kako je znao reći - Biokovom, dao se na osnivanje Društva. I, HPD "Biokovo" bi utemeljeno 2. ožujka 1929. na prvom skupu 30-ak ljubitelja prirode. Uz Oraša, spomenimo imena dobro znanih Makarana: dr. Milivoj Juraković, Petar Rančić, Josip Rubeša, dr. Kleme Puharič, Živko Alačević, Pavao Klarić, Božica Petrović i dr.

Glavno djelo ovoga Društva i njegovog pokretača Oraša bila je izgradnja doma pod Vošcem, koji bi otvoren velikim slavlјem 19. i 20. svibnja 1934. Društvo je od tada do danas imalo razdoblja rasta, pada, pa

i prestanka. U drugoj obnovi Društva 1974. dolazi do snažnog i svestranog razvoja, a godina 1982. je vrhunac, s 227 članova. U raznovrsnom djelovanju, osobito se razvila speleološka sekcija, koja je bila pri vrhu u Hrvatskoj. Istražene su mnoge jame po Biokovu, a ona, zvana "Stara škola" (-576 m) dugo je godina bila najdublja jama Hrvatske. Velik je napredak imala i Gorska služba spašavanja te sekcija za markiranje. Treba istaknuti transverzalu uzduž Biokova u dužini od oko 110 km. Stotine planinara iz svih krajeva prokrstarilo je ovu stazu upoznavši tako sve dijelove ove velebne planine.

Zaslugom pokojnog dr. fra Jure Radića, Biokovo je proglašeno parkom prirode, pa je u njegovu čast ute-meljena i druga planinarska staza imenom ekološki put "Dr. fra Jure Radić". Društvo je 1979. u čast 50.

PAPETIC - BUDUĆI PARK PIŠTOLJ

U 1998. izrađen je Nizvodni plan proglašenog Parka prirode Papetici, uključujući i vijenac na razmatranje. Papetici su vanredne ljepote i vrijednosti. Na sjeveru zatvaraju Požeško-križevačku dolinu, a jugozapadno prekrivaju kredne i vapnenačke stijene. U parku se nalaze tečni vijekovi, geološki spomenici prirode kao što su Lisičina, Sekulinčićka planina i drugi.

Planinarski dom pod Vošcem

Foto: Dr. Ž. Poljak

godišnjice objavilo svezak od 40-ak strana, a za 60. godišnjicu štampalo je oveću knjigu "Biokovo-planina i planinarstvo" (autor I. P.)

Društvo je 1979. adaptiralo i lijepo uredilo društvenu prostoriju u gradu, zatim je uredilo planinarsku kuću "Slobodan Ravlić" na Lokvi, te preuređilo teren oko "Barake pod Jurom". Svoju 70. godišnjicu Društvo dočekuje s obnovljenom i proširenom "Kućom na Lokvi", a pokušava se naš dragi i čuveni dom pod Vošćem (koji godinama čami zatvoren), vratiti u krilo Društva.

Jubilej dočekujemo i s mislima na svoje drage i zaslужne biokovske planinare kojih više nema u životu: nezaboravnog domara Rinu Mendeša, osnivača Igu Oraša, mladu žrtvu Biokova Slobodana Ravlića, dragog Ivu Pušarića-Križina, počasnog predsjednika Dragu Šefera i Jozu Bašića, starog Biokovca i pomagača Matu Šabića, planinarku prof. Gordana Medic koja je nedavno preminula u prometnoj nesreći.

Danas možemo uočiti da se Društvo s posebnom pažnjom obraća najmlađem naraštaju. Iz njedara Društva nikla je i privatna Putničko-planinarska agencija "Biokovo Active Holidays" čija je djelatnost vrlo zapažena. Naši Biokovci dokazali su se u mnogo čemu. Bili su na Triglavu i Gran Sassu, na Olimpu, Rili, Araratu i Pamiru, Mont Blancu i Grossglockneru - a evo sada, sedmorica najodvažnijih zaputiše se na najveći pothvat, uspon na Aconcagu i Ojos del Salado u Andama.

Nadajmo se, bit će još ugodnih planinarskih iznenadenja u ovoj jubilarnoj godini. Planinari, sretno!

(Ivo Pušarić)

25 GODINA PD NAFTAPLIN

Nastoeći pomiriti dvije ljubavi, druženje s prirodom i ljudima, osnovali smo prije dvadesetpet godina u okviru Društva za sportsku rekreaciju, kakvo je tada

imalo svako veće poduzece, Planinarsko društvo "Naftaplin". Povukavši za sobom kolege, suradnike i znance s posla, s njihovim obiteljima, otišli smo iz poslovnih zgrada, industrijskih krugova i stanova u planine, gore i doline, na rijeke i more. U želji da osjećaj prirode podijelimo s najbližima, da umaknemo radnoj, gradskoj, često sivoj svakodnevničici, pošli smo iz INA-Naftaplina u PD "Naftaplin". Poduzeće je bilo uvijek uz nas, koliko je moglo. Dali smo Društvu ime poduzeća i ponosimo se njime.

Rijetko tko pamti sve izlete i događaje tih posljednjih dvadeset i pet godina. Rastao je i smanjivao se broj članova, izleta, (ne)osvojenih vrhova, staza. Od jedan metar nadmorske visine, Taljurića na Kornatima, do 3342 m visoke Marmolade u Dolomitima, i svih onih planina između tih visina, ljeti i zimi, po svim vremenskim uvjetima. Ponekad teško i naporno, ali uvijek zabavno i nadasve lijepo. Uz susrete s prirodom, u sjećanju su ostali i susreti s ljudima, kolegama i prijateljima, znancima i neznancima iz domovine i inozemstva. Radala su se tu i brojna prijateljstva, ojačale veze, izmirile svade.

Na Marmoladi 1998. godine

U prirodi bavili smo se i svim što ide uz planinarenje: orijentacijom, alpinizmom, ekologijom, fotografijom. Školovali smo planinarski podmladak, brinuli o školovanju vodiča. Bez puno buke i reklame, na mala smo vrata uveli ekologiju, koja je postala neodvojiv dio našeg poimanja planinarenja.

Međusobno druženje proširili smo i na ostala planinarska društva u INI, Planinarski savez Zagreba i HPS. Svaki novi član Društva postaje dio velike prirodničke obitelji, koja uz obvezne vikend izlete zajedno slavi i druge prigode. Tako nastaju i opstaju roštiljade, kstenijade, martinja i maskarade, zajednički Badnjaci i polnoćke na Sljemenu, Nove godine, zimovanja i ljetovanja.

Nismo se predali niti tijekom složenih zbivanja, koja su kulminirala ratom kao vrhuncem ljudske destrukcije prirode i života.

Navršivši dvadeset i pet godina, Društvo je sazrelo i steklo iskustvo kako ljude okupiti ali i zadržati, školovati i pomladiti, razveseliti i duhom obogatiti. U prirodi, oplemenjeni dugim šetnjama, brojnim pejzažima i uhvaćenim slikama okolnih vrhova, razdragani prvim poljskim cvijećem ili šumskim jagodama, nasmijani prepričanim šalama i događajima prošlih susreta, svi ćemo zajedno podijeliti bogat unutrašnji vlastiti ugodaj. Tako je bilo u prvoj, tako je u dvadeset i petoj, a bit će, vjerujemo, i u svakoj narednoj godini postojanja i rada PD "Naftaplin".

O aktivnosti Društva!

Broj članova se mijenja, ali se sada ustalo na oko 200. Okosnica članstva su djelatnici INE i članovi njihovih obitelji, ali je Društvo otvoreno za sve ljude dobre volje koji vole prirodu i hodanje po njoj. Broj izleta se tijekom godina također mijenja, a sada ih je oko 35 godišnje, što znači gotovo svaki vikend. Mnogi naši članovi individualno ili u manjim skupinama organiziraju izvanplanske izlete, pod motom "glavno da se u prirodi hoda". Tri naša člana, koji često idu na izlete, imaju 85 godina, a najmladi član je trogodišnja djevojčica.

U tom dugom razdoblju posjetili smo gotovo sve hrvatske planine, ali ne samo hrvatske. Dva naša člana popela su se na najviši vrh Južne Amerike - Aconcagua (7000 m), a jedan član i na gotovo sve ostale svjetske vrhove, osim najvišega Mount Everesta. Alpe i Dolomiti su naši redoviti ciljevi u manjim ili većim skupinama.

Čarli, jedan od osnivača Društva, sjeti se da 1999. navršavamo 25 godina i predloži da u čast obljetnice idemo na Kilimanjaro.

Što reći na kraju tog putovanja? Pohod na Kilimanjaro u cijelini je uspio. Ipak, nije to šetnja po Sljemenu, kao što se moglo negdje pročitati. Od 19 sudionika 17 ih je osvojilo Kilimanjaro, i to je velik uspjeh. Mount Kenyu osvojili su samo alpinistički najspremniji. Vidjeli smo i upoznali jedan, za nas novi svijet. Svakako drugačiji nego kad ga se gleda na televiziji.

ZAŠTITA PRIRODE

PAPUK - BUDUĆI PARK PRIRODE

U 1998. izrađen je Nacrt prijedloga zakona o proglašenju Parka prirode Papuk (953 m) i to je stavljen na razmatranje. Papuk je slavonska planina izvanredne ljepote i vrijednosti. Zajedno s Krndijom sa sjevera zatvara Požešku kotlinu. Planinsku gnajsnu jezgru prekrivaju kredne i tercijske naslage. Na Papuku se nalaze neki vrijedni zaštićeni objekti: Rupnica - geološki spomenik prirode kod Voćina, Arboretum Lisičina, Sekulinačka planina - rezervat šumske vegetacije.

Ipak, ne očekuje se da će u 1999. biti proglašen Park prirode Papuk jer nisu izvršene sve pripreme. U 1999. se očekuje da će u paketu biti proglašeni parkovima prirode Samoborsko gorje i Žumberak, Učka, te Ravna gora i Macelj. Animirana su planinska dru-

štva u Slavoniji i brojni suradnici KZP HPS da se uključe u ove pripreme i poticaje za zaštitu Papuka. KZP HPS daje potporu za nastavak Regionalne akcije "Spasimo Jankovac", što je važno i za daljnji poticaj proglašenja Parka prirode Papuk. (I. S.)

KAMAČNIK - BUDUĆI ZAŠTIĆENI KRAJOLIK

Iz Županije primorsko-goranske saznali smo da se uskoro očekuje zaštita Kamačnika kao zaštićenog krajolika i vrijednog spomenika planinske prirode. Kamačnik je sutjeska kroz koju teče potok Kamačnik, mala pritoka rijeke Dobre. Pored čari ove gorske rječice koja se probija kroz šumovite obronke Kapelle, tu su i lijepi slapovi, a uz obalu su i špilje. Kamačnik je ne samo atrakcija planinske prirode i voda, već on znači i

život (ribe; medvjedi piju vodu iz potoka). Od izvora do ušća u rijeku Dobru Kamačnik je dug svega oko 5 km. Priroda kanjona Kamačnika zaista je očaravajuća. Oblik korita je vrlo raznolik. Blago položenu obalu smjenjuju strme kamene stijene, pa pitome zaravni na kojima se rječica račva stvarajući male otoke. Voda Kamačnika je bistra i hladna. KZP je još davne 1994. organizirala "Tih prosvjed za spas Kamačnika" u svezi s izgradnjom autoceste Karlovac-Rijeka. Već samom činjenicom da se razmatra prijedlog za proglašenje Kamačnika zaštićenim krajolikom, on već sada uživa pažnju kao zaštićeni krajolik. Očekuje se da će nakon proglašenja Kamačnika kao značajnog krajolika trasa autoceste zaobići Kamačnik.

(I. S.)

ZELENA MINUTA NA RADIJU

Hrvatski radio, II program Radio Zagreba, objavljuje već dulje vrijeme svako jutro pet minuta prije 7 sati zanimljivu edukativnu rubriku Zelena minuta. Ova emisija se organizira pod pokroviteljstvom ZGO Zagreb, a ima golemu važnost u našoj konceptiji permanentnog obrazovanja planinara i djece za zaštitu okoliša. Zato preporučamo svim planinarama da prate poruke Zelene minute, i da na nju upozore i djecu kako bi zavoljeli planinsku prirodu i okoliš te se poslije bri-nuli za njeno očuvanje.

(I. S.)

PRIRUČNIK "ZAŠTITA OKOLIŠA"

Izašao je iz tiska izvrstan novi priručnik "Zaštita okoliša" autora dr. Jana Čizeka. Namijenjen je svim prijateljima prirode koji se žele samoobrazovati za zaštitu prirode i okoliša. U priručniku su tretirani temeljni uzroci i posljedice s kojima se suvremeni čovjek sreće u zaštiti prirode i okoliša. Upravo zbog toga je priručnik vrlo dobro štivo za planinare i mladež. Može se nabaviti u Pučkom otvorenom sveučilištu Zagreb, Ul. grada Vukovara 68 (ili na tel. 01/611-11-10) po cijeni od 60 kn.

OSNOVANA JE JAVNA USTANOVA "PARK PRIRODE MEDVEDNICA"

Uredbom o osnivanju Javne ustanove "Park prirode Medvednica" (Narodne novine br. 118/98) ona će imati posebno Upravno vijeće u kojem će uskoro biti nominiran i predstavnik Hrvatskog planinarskog saveza.

(I. S.)

PODRŠKA ZAŠТИTI KANJONA RIJEKE KUPE

PD "Vršak" Brod Moravice, zaključkom sa sjednice Upravnog odbora od 28. prosinca 1998. godine, dalo je podršku zaštiti kanjona rijeke Kupe od naselja Čedanj do Blaževci s pripadajućom visoravni u predjelima Drage, Završje i Podstene, u kategoriji "značajni krajolik".

Radi se o šumovitom predjelu s 35 manjih naselja i njima pripadajućim seoskim atarima, ukupne površine oko 53,3 km², koje rijekom Kupom graniči sa susjednom Slovenijom u dužini oko 18 km. Imo više značajnih vrhnaca (Okrugljak, Levešni vrh, Škavinca, vrh Sv. Andrije, Golubevnik, Jasni vrh, Skrotnik i drugi) i nekoliko vidikovaca s pogledom u kanjon i dolinu rijeke Kupe (Orlove stijene, Medveja stijena, Stinica, Špičasti vrh). Predjel je protkan šumskim, poljskim, seoskim i meduseoskim puteljcima i stazama sa znatnim visinskim razlikama u kanjonu rijeke Kupe. Njime prolazi trasa Goranskog planinarskog puta.

Zaštitu su pokrenuli članovi PD "Vršak" a prijedlog je podnijelo Društvo za zaštitu prirode, kulturne i povjesne baštine Gorskog kotara, Brod Moravice davne 1977. godine. Zbog protivljenja, šumarija predla-gana zaštita nije prihvaćena ni sprovedena.

Nakon osamostaljenja Hrvatske države, negativnih demografskih kretanja i buduće gospodarske orijentacija lokalnog stanovništva na seljački turizam, aktualizirana je već ranije pokrenuta zaštita krajolika kroz prijedlog Prostornog plana Županije primorsko-goranske koji je sada na javnoj raspravi. Planinari Gorskega kotara udruženi u novoosnovani Planinarski savez ŽPG također svesrdno podržavaju ovaj projekt zaštite kao ekološku akciju trajnog značaja.

(Boris Golik).

U SVIBNJU TEČAJ ZA ZAŠTITU PRIRODE

Tradicionalni tečaj za zaštitu prirode Komisije za zaštitu prirode HPS održat će se početkom svibnja. Predavanja će biti u prostorijama HPS, Kozarčeva 22 i na izletima. U okviru terenskih predavanja obići će se špilja Veterica i Ponikve, Botanički vrt "Fran Kušan" u Zagrebu, planinarsko-poučne staze na Medvednici i Kalniku. Za upise i informacije obratite se na Ured HPS tel. 01/48-24-142 (8-14 h) ili na organizatora tečaja, Maria Žutog, tel. 01/36-38-232. Cijena tečaja je 30 kuna.

IN MEMORIAM

Mr. ph. IVAN ŠTOK

Dana 26. veljače hrvatsko je planinarstvo izgubilo svog velikana magistra Štoka. Bio je to čovjek koji je svojim životom obilježio pola stoljeća našega planinarstva. Rodio se 25. studenoga 1906. u Vukovaru. Nakon osnovne škole u Vukovaru maturirao je 1925. u Vinkovcima i zatim redovno završio Farmaceutski fakultet u Zagrebu.

Već 1928. postaje član HPD-a u Zagrebu i ostaje planinarstvu vjeran do smrti. Zvuči upravo nevjerojatno da je bio preplatnik našeg časopisa od 1928. godine, dakle 71 godinu! Nakon studija pripravnički staž je obavio u Celju, gdje je do 1940. bio član SPD-a. Otada živi u Zagrebu i radi do umirovljenja kao lejkarnik. Član je PD Zagreb od osnutka, a od 1951. je član "Risnjaka" te 1957-58. njegov predsjednik. Od 1995. je član

PD "Zanatlija", zatim član suda časti HPS, predsjednik Planinarskog saveza Zagreba, član IO HPS, a kao ljubitelj planinarske literature dugo je vodio knjižnicu HPS i ustrojio je na suvremen način. Bavio se planinarskom fotografijom, pohadao transverzale, vodio društvene izlete, držao predavanja, neko vrijeme uređivao šaljivi list "Klopotec", a bio je i planinarski fotograf. Dobio je mnoga planinarska priznanja, pa tako već 1970. Zlatni znak HPS, 1975. Srebrni znak PSJ, 1981. Srebrni znak PS Zagreba, 1985. Plaketu HPS i Zlatnu plaketu SOFK-e. Zadnje je priznanje dobio u 92. godini života, prije tri mjeseca. Bila je to plaketa i zahvalnica HPD "Bilo" iz Koprivnice prilikom 70-godišnjice tog društva, u znak priznanja za suradnju, za izlete što ih je vodio na Bilogor i donacije "Bilogorskom planinaru".

Dr. Milivoj Kovačić

ŽARKO ADAMEK

Aktivni član HPD "Japetić" i poznati samoborski frizer iznenada je preminuo 22. 11. 1998. u 65. godini života. Rodio se 16. 3. 1936. u Samoboru. U mladosti se bavio alpinizmom i završio obrazovanje za GSS, a poslije je postao izvrsni organizator izleta, planinarski vodič i duša planinarskih natjecanja.

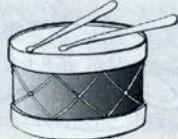
Obišao je sve hrvatske planine, često pohodio slovenske i centralne Alpe i Visoke Tatre. Bio je velik zaljubljenik u Velebit, ali još više u Samoborsko gorje i Žumberak koje je neumorno otkrivao sebi i drugima. Puno je planinario i u manjim skupinama. Vodio je skupinu koju su zbogžustrine u hodanju zvali "vražja divizija". Na izletima se nije odvajao od fotoaparata i kamere, bilježeci oko sebe sve što je bilo lijepo i zanimljivo.

Njegov frizerski salon u srcu Samobora, na glavnom trgu, bio je uvijek na raspolaganju Samoborcima, planinarama i neplaninarama. Tu se skupljala članarina, dobivale sve obavijesti o planinarskim društvima, izletima i radu domova u Samoborskem gorju.

Kao i njegov salon, i sam je Žarko uvijek bio na usluzi, uvijek spremam pomoći, uvijek otvorena srca za sve što je dobro, lijepo, korisno, a posebice za sve ono što je bilo u vezi s planinarstvom.

Odlikan je Srebrnim i Zlatnim znakom HPS i srebrnim znakom PSJ, ali mu je više od odličja značio novi pogled s nekog planinarskog vrhunca.

Na posljednji počinak ispratio ga je velik broj planinarskih prijatelja i građana Samobora, sjećajući se s ponosom i štovanjem, svestranoga planinarskog pregaoca i cijenenog sugrađanina.

VIJESTI

ZADARSKI PLANINARI NA ANDAMA

Obilježavajući stotu obljetnicu organiziranog planinarstva u Zadru, PD "Paklenica" iz Zadra uputilo je ekspediciju od dva člana, i to Sinišu Primožiću i Alek-sandru Kostiću na Aconcagu (6962 m) u Andama. Na put su pošli 12. siječnja, a vratili se 18. veljače. Unatoč izuzetno lošem vremenu, na vrh se popeo Primožić, dok se Kostić sa 300 do 400 metara ispod vrha vratio, jer su mu se bili smrzli prsti na rukama i nogama, na sreću bez ozbiljnijih posljedica. Ovo nije jedini pohod zadarskih planinara na Ande i druge planine Američkog kontinenta. Bilo ih je i više, ali u druga područja i na druge vrhove kao što su: Pic Pichincho (4787 m), Tangurahua (5016 m), Chimborazo (6310 m) i dr. u Ekvadorskim Andama. Popeli su se i na Popokatepetl (5400 m), Ixtaccihuatl (5180 m) u Meksiku te na Ojos del Salado (6893 m) u Čileu, drugi vrh po visini u Američkoj hemisferi, itd.

(D. P.)

PRIKAZIVANJE VIDEO-ZAPISA U PD "INA-OKI"

U PD "INA-OKI" je 3. veljače Darko Berljak održao predavanje "Hrvatska alpinistička ekspedicija Shisha Pangma '98." uz prikazivanje dijapozitiva i VHS video-filma. PD "INA-OKI" može sada prikazivati video-zapise svojih planinarskih izleta na ekranu veličine 4x2 metra. Sljedeće je predavanje bilo "Padobransko letenje" uz projekcije dijapozitiva i video-zapisa Danka Petrina. Predavanja se održavaju u dvorani Židovske općine, Palmotićeva ul. br. 16.

(Zvonimir Slijepević)

PD "GRAD OZALJ"

U travnju prošle godine i službeno je registrirano PD "Grad Ozalj", koje je osnovano u Ozlju. Mladi zauđenici u planinare i prirodne ljepote uspjeli su urediti i svoj vlastiti planinarski dom koji se nalazi u Sveticama pokraj Ozla.

Svoj prvi planinarski pohod imali su za praznik rada, 1. svibnja, kada su posjetili Vodenicu. Ozalj do sada nije imao planinarske tradicije, pa je na mlade članove spao i teret promicanja planinarstva u ovom kraju.

Osim planinarenja, prema riječima Ivice Štente, predsjednika društva, zauzimat ćemo se i za ljeplji iz-

četanjem knjiga, organizacijom izložbi i predavanjem, u predstavljanju Drage, Zavraje i Podgorice, a također i organizacijom krasotki.

Radrać o AutoVizualni predrječku s 35 mjesnih naselja i gled našeg grada i okolice, očuvanje okoliša, sanirati neke divlje deponije smeća te široj javnosti predstaviti ljepote ozaljskog kraja - Lovića Prekrškog, Vodenice, Svetice, Hrašća.

Organizirat ćemo i izlete na more, te u nacionalne parkove. zajedno sa članovima HPD "Martinščak" i "Dubovac" bili smo ove godine na Svetoj Geri, Kleku i Vodenici, a ove godine obići ćemo Gorski kotar i Velebit, ističe Danijel Volarić, jedan od osnivača društva.

(Prof. dr. Ante Starčević)

DOM U RAVNOM DABRU

Sve informacije i uplate u vezi s boravkom u našem domu na Velebitu u Ravnem Dabru vrše se kod tajnika PD "Industrogradnja", Franika Čuvala, Svetog Mateja 68, Zagreb, ili na tel. 01/675-543 (ured), 684-123 (stan), 098275719 (mobil). Prostorije planinarskog društva nalaze se na Kennedyjevom trgu 2, a otvorene su svaki četvrtak od 19,30 nadalje

KARLOVAČKE "PUČKE ŠETNJE"

9. "Pučke šetnje" u organizaciji Centra za istraživanja i kulturu Braća Seljan održane su 17. siječnja na trasi od Dubovca, pa preko Starog grada Dubovca, Vučjaka, planinarskog izletišta Kalvarija i Šiskovca do planinarskog doma u Zadobaru. Pučkim šetnjama pri-družilo se 50-ak Karlovčana, a na planinarskom domu upriličeno je veselo planinarsko druženje. Izlet su vo-dili Mladen Kuka i Mladen Dijačić.

(Dr. Ante Starčević)

PD "VRLOVKA" U KAMANJU

U subotu, 30. siječnja u prostorijama SD "Vrlovka" u Kamanju, članovi istoimenog planinarskog društva održali su svoju prvu godišnju skupštinu. Iako malobrojno (25 članova) i s malim planinarskim stažom (10 mj.), ovo je društvo postiglo vidne rezultate. Zajedno s planinarama iz PD "Dubovac" posjetili su Klek i Velebit, a sa centrom Braća Seljan Kamačnik, Vodenicu, Risnjak i izvor rijeke Kupe, a organizirali su i "pučke šetnje" do špilje Vrlovke u čast njezina otvaranja prije 70 godina. Ove godine planiraju osnovati planinarsku sekciju u osnovnoj školi u Kamanju kao i

područnim školama. Predsjednik društva je Janko Peričak.

(Dr. Ante Starčević)

PLANINARSTVO U ČABRU

U posljednje vrijeme na čabarskom su području sve vidnije aktivnosti u svezi s osnivanjem planinarske udruge i očekuje se da će društvo uskoro proraditi i u Čabru. Ne tako davno, prije desetak godina, ovdje su djelovala dva planinarska društva, jedno u Tršću pod nazivom "Rudnik" i drugo u Gerovu - "Jelenc". Iz starih dokumenata razvidno je da je inicijativa za osnivanje planinarske sekcije u Tršću bila pokrenuta već 1899. godine ili prije 100 godina, a ostvarena je tek sredinom tridesetih godina ovog stoljeća.

Prof. Stanislav Horaček, dopredsjednik Planinarskog saveza Primorsko-goranske županije, koji objedinjava trenutno sedam planinarskih udruga, a kako sam reče u nedavnom razgovoru, u Primorsko-goranskoj županiji registrirano je oko 27 planinarskih udruga. Horačeka raduje da je u Čabru pokrenuto osnivanje planinarskog društva a kao vrijedan podatak ističe da su Čabrani (ovdje se misli na PD "Rudnik" Tršće) imali čak i svoju Gorsku službu spasavanja i bili vrlo aktivni planinari. Očekuje nakon osnutka udruge njezino skoro priključenje Planinarskom savezu PGŽ gdje su dobrodošli.

(Ž. Malnar)

ROMARSKI PUT IVANEC - MARIJA BISTRICA

Da bi obnovili nekadašnju tradiciju pješačenja do svetišta, po uzoru na neke europske zemlje, u Ivancu je mr. sc. Eduard Kušen predložio, Turistička zajednica grada Ivanca prihvatala, a markacijska sekcija HPD "Ivančica" ostvarila obilježavanje prvog hrvatskog romarskog puta od Ivanca do Marije Bistrice uoči dolaska Svetog Oca u hrvatsko nacionalno svetište u Mariju Bistrici.

Ishodište "Ivanečkog romarskog puta Ivanec - Marija Bistrica" je ispred župne crkve sv. Marije Magdalene u Ivancu i dalje vodi preko Prigorca, gdje se po povratku iz Marije Bistrice formira procesija za Ivanec, i Prekrizja prema Mariji Bistrici. Poslije Prekrizja treba proći kroz usjek zvan Vražja pećina. Prema pričanjima tu je vrag htio sprječiti hodočasnike gradnjom zida od kamena koji prije zore nije uspio sagraditi pa se zid srušio i danas se s obje strane puta vide velike hrpe kamenja. Put dalje vodi kraj nekadašnje "barake" (šumarske kućice vleeposjednika Martina Zabavnika) do Gornje Selnice gdje izlazi iz šume i nailazi na asfaltnu cestu koja vodi do groblja u Belcu. Tu siječe asfaltiranu prometnicu koja iz Budinčine vodi u Belec, inače poznat po zavjetnoj crkvi hrvatskog plemstva sv. Marije Sniježne - biseru hrvatskog baroka, i dalje prema Zlataru.

Romarski put nastavlja kraj groblja preko brežuljaka s oranicama, vinogradima i šumama i kraj imanja Kiš-Paulovečki izlazi na asfaltnu cestu koja vodi u središte sela Donja Batina. Tu je u okolišu crkve sv. Jakoba (putnika) bilo tradicionalno odmorište za ručak ivanečkih romara. Kraj dućana u središtu Donje Batine put kreće opet preko niskih brežuljaka prema Brlekova selu i Lipovcu, gdje nedaleko od željezničkog kolodvora prelazi rijeku Krapinu. Zatim preko zaselka Habazini i Vinskog vrha stiže do kapele Majke Božje na Vinskom vrhu, gdje je bilo stjecište romara iz svih sjevernih prostora naše Domovine i formiranje procesije za ulazak u Svetište.

Budući da je taj put otvoren uoči dolaska Svetog Oca u Mariju Bistrigu, obilježen je papinskim bojama, žutim kvadratom veličine 16 x 16 cm preko kojeg je bijeli križ. Ukupna mu je dužina 28 km, a može se prijeći za 8 sati lagana hoda.

Njime je na doček Svetog Oca u Mariju Bistrigu prošlo tridesetak ivanečkih romara, a sada može dobro poslužiti za planinarske i turističke izlete po prekrasnim predjelima Hrvatskog zagorja i kraj brojnih kulturno-povjesnih spomenika.

(Cvjetko Šoštarić)

PD "GROMOVAČA" OTOČAC

Dana 15. siječnja održana je u prostorijama PD "Gromovača" iz Otočca redovna godišnja Skupština. U središtu pozornosti bila je rasprava o predstojećem uređenju i opremanju planinarske kuće na sjevernom Velebitu, tzv. "Careve kuće" na Begovači. Taj je objekt društvo dobilo na trajno korištenje, a da bi se stadio u funkciju za dobrobit svih otočkih planinara i svih ljubitelja planinske prirode, bit će potrebno uložiti puno napora i finansijskih sredstava.

Članovi Skupštine razmotrili su izvješće o prošlogodišnjem radu i finansijskom poslovaju, te su utvrdili planove za ovu godinu.

(Mato Mudrovčić)

ŽUMBERAČKA KRONIKA

Seniori HPD "Zagreb-matica" u Žumberku. Seniorska sekcija društva pod vodstvom svog predsjednika inž. Đure Filipsa organizirala je autobusom 22. kolovoza 1998. svoj godišnji turističko-planinarski izlet u Žumberačko gorje. Posjetili su Krašić, crkvu u selu Dolu (najstarije orgulje i najljepši zvonik u Jastrebarskom prigorju, Sošice, jamu Jazovku, slap Sopot, vrh Sv. Gere i Planinarski dom "B. Farkaš" u Sekulićima (gdje ih je srdačno dočekala gostoljubiva Lela i planinarka Vlatka). Posljednje mjesto izleta bila je Medven Draga u dolini rječice Kupčine. Ovdje su planinari posjetili gospodarstvo mr. Milivoja Medvena, potomka selskih plemića Medvena. Domaćin je planinarima pokazao vinski podrum star 130 godina,

Seniori PDZ-a u Žumberku

oto: Ing. D. Filip

sklop gospodarskih zgrada iz 1867. godine, staru drvenu prešu i ostale zanimljive starine, u obližnjoj Čunkovoj Dragi, Milivoj sa sinom uređuje stari mlin za potrebe seoskog turizma. Bio bi to prvi objekt seoskog turizma na području Žumberačkog podgorja (planinari će imati poput na spavanju, piću i jelu).

Planinarsko - hodočasnički pohod. U nedjelju, 24. siječnja održan je VI tradicionalni zimski planinarsko-hodočasnički pohod na vrh Sv. Gere, kapeli sv. Ilike. Ovogodišnji pohod održan je pod popratnim znakom "Solidarnost do socijalne pravde". Organizatori su bili Ekološko društvo Žuberak i HPD "Kapela", Zagreb; voda (i idejni začetnik) prof. Josip Šintić. Do Sošica su planinari stigli u devet autobusa i tridesetak automobila. Oko 600 planinara iz 20 planinarskih društava krenulo je iz Sošica po prekrasnom sunčanom vremenu snježnom stazom put vrha Sv. Gere. Vlč. Mile Vranešić, koji je predvodio euharističko slavlje, u svojoj je propovijedi istaknuo da je već krajnje vrijeme da se pitanje vojarne na istočnom vrštu vrha konačno riješi i da se ova zgrada preuredi u planinarsko-skijski dom. Sunce, snijeg, vidici (Kamniške Alpe, "more" od oblaka nad Krškom dolinom i Belom krajinom) i topli čaj (donator Dočasnička škola UHKV Jastrebarsko), upotpunili su ovogodišnji hodočasnički pohod vrha Sv. Gere. Poslije pohoda u Sošicama osnovan je organizacijski odbor tradicionalnog zimskog hodočašća kapeli sv. Ilike u sastavu: počasni članovi odbora dr. L. Dobronić, prof. dr. Z. Gonzi, V. Jaragić, J. Sakoman, V. Strašek i I. Pavlov, djelatni odbor mr. D. Jedvaj, I. Horvat, B. margetić, V. Marić, S. erina, Z. Krznar i T. Pavlin, predsjednik odbora prof. J. Šintić.

Nova planinarska staza. U organizaciji Komisije za planinarske puteve HPS označena je nova planinarska staza iz Sošica u smjeru vrha Sv. Gere. Pretходno izvidanje i najbolju varijantu puta izabrali su T. Pavlin, T. Jutrović i V. Jagarić. Pod vodstvom instruktora za markacije HPS cijelovito uređenej staze (markiranje, čišćenje i postavljanje putokaznih tabli) izveli su 24. siječnja na sam dan, ovogodišnjeg zimskog pohoda na vrh Sv. Gere, sudionici tečaja za markiste zagrebačkog područja iz devet planinarskih društava. Trasa vodi iz središta Sošica, pokraj napuštenog zaseoka Boića do mostića i ceste u šumi Boljare. Dalje se ide starom markacijom prema vrhu. Između dva svjetska rata ovim su se putem uspinjali na vrh i naši stari hapedaši. Vjerojatno je ovuda išao i ban Savske banine dr. Viktor Ružić (1893-1976), dobrotvor i priatelj Žumberka i planinarstva, te zbog toga ovu stazu već neki nazivaju "banov put".

Proljetni pohod u Žumberak. Ove će se godine održati XII proljetni pohod u Žumberak u subotu, 19. lipnja (organizator PD "Trešnjevka - Monter"). Planinari, zabilježite ovaj termin u svoj kalendar izleta! Obavijesti o pohodu mogu se dobiti na tel. 01/65-22-984.

(Vladimir Jagarić)

Označavanje novog puta na Boljari

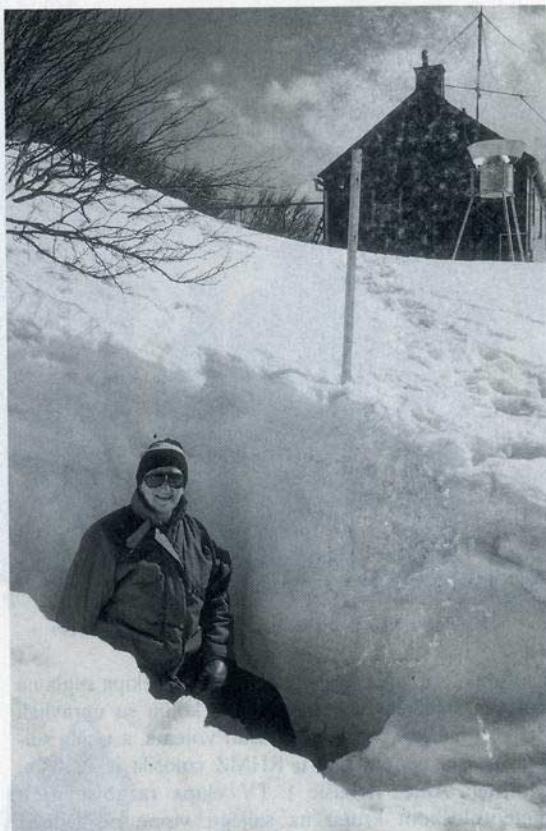
Foto: V. Jagarić

SPELEOLOŠKI SEMINAR U ZAGREBU

Dana 5. i 6. prosinca 1998. godine u organizaciji Planinarskog društva Sveučilišta "Velebit" i Komisije za speleologiju HPS održan je seminar s ovim temama: Uporaba GPS kompasa u speleologiji, Vođenje katastra speleoloških objekata uz pomoć računala i Proširivanje uskih prolaza pomoću "HILTI" metaka. Predavanje o prvim dvjema temama održano je 5. prosinca u prostorijama PMF-a na Odjelu za matematiku, a o trećoj temi 6. prosinca u kamenolomu Bizek kraj Zagreba. Na seminaru je bilo prisutno ukupno 29 speleologa iz SO HPD "Mosor" i SD "Špiljar" iz Splita, SO HPD "Dubovac" iz Karlovca, SO "Liburnija" HPD "Paklenica" iz Zadra, SO HPD "Željezničar", SD "Dinaridi" i SO PDS "Velebit" iz Zagreba. Seminar je vodio Marko Andreis, SO PDS "Velebit".

ZIMA NA ZAVIŽANU I NA TELEVIZIJI

Hrvatska televizija konačno je ugodno iznenadila planinare, a i ostale mnogobrojne gledatelje koji svakodnevno na radju slušaju podatke o temperaturama i povremeno na televiziji vide podatke o visini snijega na Zavižanu. U nedjelju 7. ožujka, na kraju središnjeg dnevnika, prikazana je kraća reportaža sa Zavižana, a 4. ožujka u okviru Županijske panorame za Primorsko-goransku županiju proširena reportažu. Prema izjavu autora Zvonka Hleva iz Riječkog TV studija, snimljeni materijal bit će objavljen u još nekim emisijama.

2.2 metra snijega na Zavižanu

PLANINARSKO - TURISTIČKA ATRAKCIJA UČKE

U subotu, 27. veljače održano je u Kulturnom domu "Zora" i Opatija predavanje "Planinarsko - turistička atrakcija Učke".

Predavač je bila Vesna Jurković iz Šibenika, inicijator i promotor "Zeleno-plave opcije" u okviru Komisije za zaštitu prirode HPS a ujedno i član Komisije za zaštitu prirode i njezin povjerenik za južni Velebit i Dalmaciju.

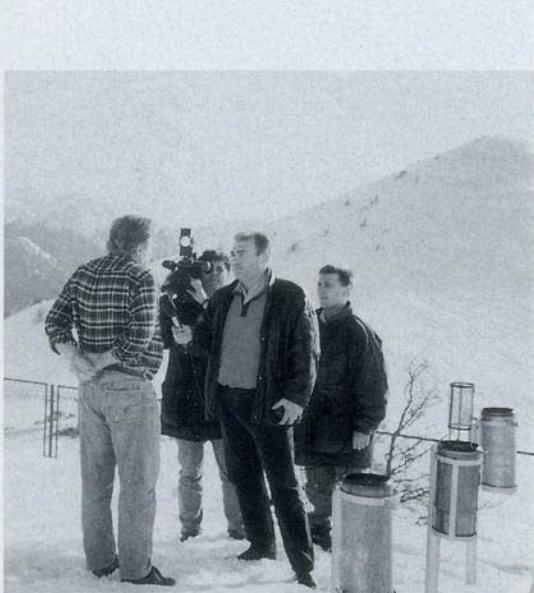
Skup je organiziralo PD "Orljak" Opatija, kojemu je ovo predavanje dio ovogodišnjeg programa, za obilježavanje 15. obljetnice. Za ovu obljetnicu pokrenut je niz značajnih akcija kao što su:

- Zaštite Učke i njenog proglašavanja Park šumom, odnosno parkom prirode

- Naš je član imenovan za povjerenika Komisije za zaštitu prirode za Učku i Čićariju, a posebna se briga vodi o pisanoj i fotodokumentaciji koja govori o ekološkom uništavanju djelova Učke.

- Pomladak od 45 članova "Rikard Katalinić Jerešov" u Opatiji, njihov se rad u školi registrira kao slobodna aktivnost.

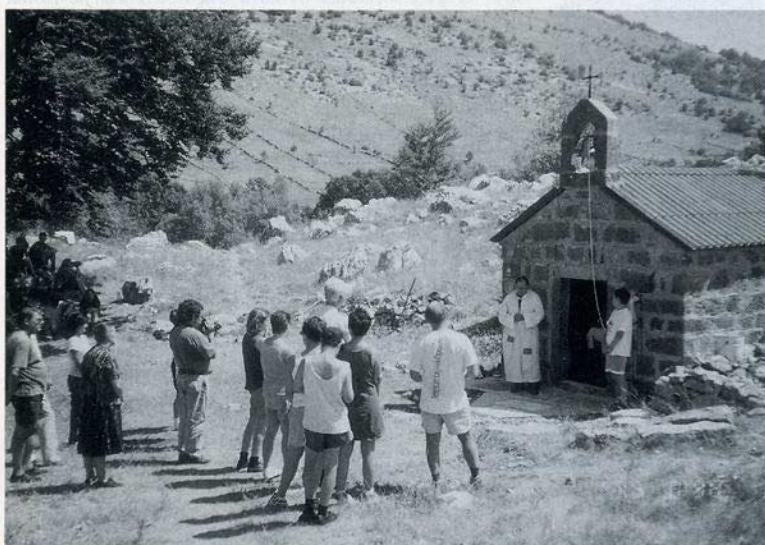
- Društvo ima i ekipu markacista koja markira planinarske staze u koju ćemo ovog ljeta uključiti i nekoliko mlađih planinara, a kako se Opatija okreće zdravstvenom turizmu, to mislimo da bismo i tu mogli pomoći jer su staze na Učki i okolnih vrhova vrlo atraktivne i zdravstveno poželjne. (Cvjetana Miletić)

TV ekipa razgovara s motriteljem Antom Vukušićem

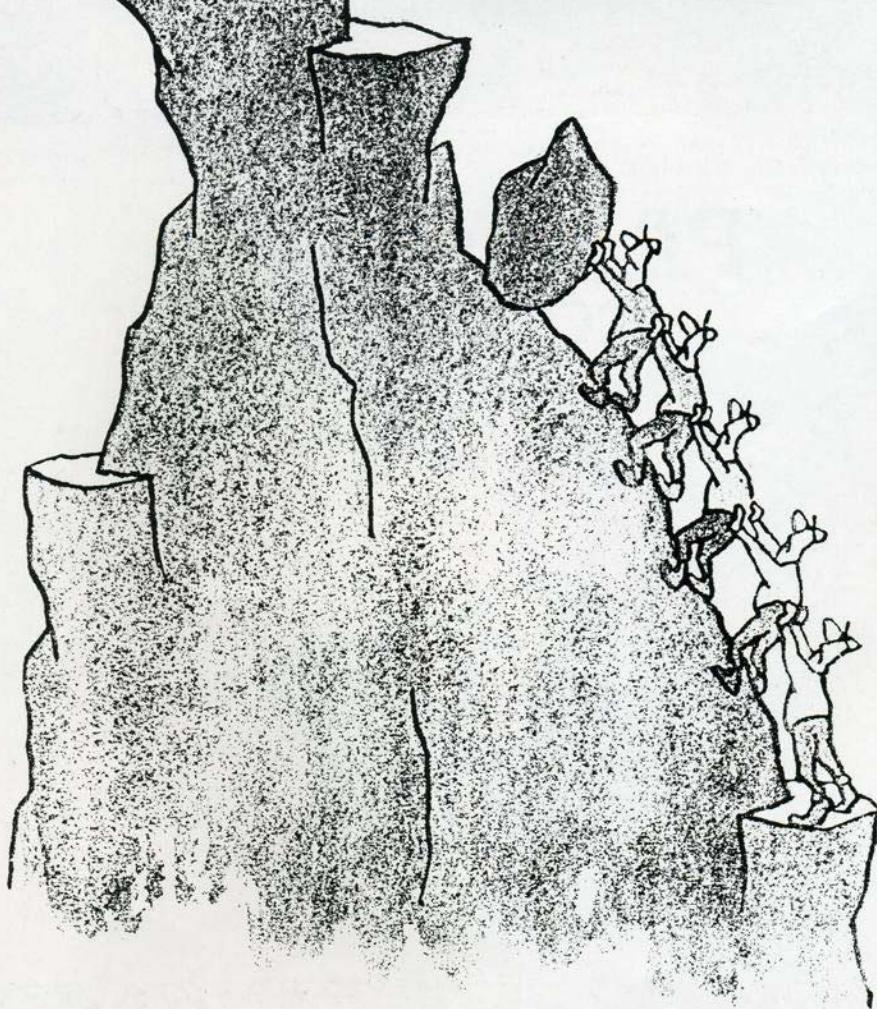
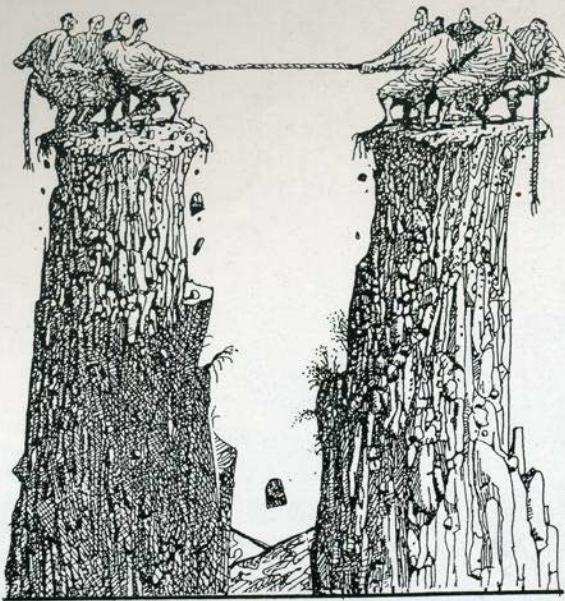
U utorak 2. ožujka, kada je snimatelska ekipa stigla na Zavižan snježnim vozilom HPT-a kojim su upravljali Željko i Duško, bilo je prekrasno vrijeme, a visina snijega na službenom metru RHMZ iznosila je 2,20 m. Motritelj Ante Vukušić i TV ekipa razgovaraju u meteorološkom krugu na snijegu visine od jednog metra na dalje.

Tekst i slike Nikola Aleksić

U HP 11-12, 1998. str. 348 javili smo da je obnovljena kapelica Sv. Roka na Radlovcu kod planinarskog skloništa (srednji Velebit). Na slici bogoslužje u obnovljenoj kapelici

Foto: I. Milas

Pod Matterhronom

Snimka nagradena na Fotodijafestivalu u Đurđenovcu

Foto: Slavko Lupoglavač

PANTONE® COLORS

CHROMOS dd

Tvornica grafičkih boja Samobor - Hrvatska

CHROMOS
Printing Ink Factory Samobor - Croatia